

Cimbora

2021.
MÁJUS-JÚNIUS

ARCOK AZ
ELŐŐRSBŐL
György Alida
meséi

7. oldal

ŐSZI VERSÍRÓ PÁLYAZAT

Az Erdélyt Járók Közhasznú Egyesület (EJKE) versíró pályázatot hirdet a 2021–2022-es

tanévben 7-8. osztályos erdélyi, partiumi, bánzági diákok számára. Nézz szét szülővárosodban, szülőfaludban, és fogalmazd meg versben: mit jelent számodra, miért jó ott élni, miért jó oda visszamenni, miről ismerik meg, akik nem jártak még ott, mit ajánlanál figyelmükbe?

Beküldési határidő: 2021. október 31.
(részletek a 11. oldalon)

CIMBORA.NET

Cimbora

kíváncsi diákok lapja

2021. május, XXXI. évfolyam

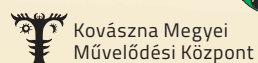
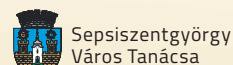
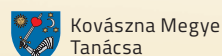
Szórakoztató irodalmi, kulturális folyóirat
10–15 éves diákoknak
ISSN 1222-1910

A Cimboramagazin árát a Cimboramagazin Alapítvány bankszámlájára várjuk:
CIBAN: RO14BRDE1505V01455331500
BRD Sf. Gheorghe, Fundația Cimboramagazin
Cod fiscal: 8259184

Főszerkesztő: Farkas Kinga
Munkatársak: Csillag István, Forrai Tibor, Gergely Edő,
Jakab Villő Hanga, Keszeg Vilmos, Kónya Éva,
Köllő Zsolt, Szonda Szabolcs, Szőcs Imre,
Vetrő-Bodoni Barnabás, Zayzon Ágnes
A borítón Csillag István grafikája György Alida *Hármaszabály* c.
könyvének borítója alapján
Borítóterv, könyvtipográfia és nyomdai előkészítés: Csillag István
Kiadja a sepsiszentgyörgyi Cimboramagazin Alapítvány
Készült a sepsiszentgyörgyi T3 Kiadó nyomdájában

Cimboramagazin-szerkesztőség: Szabadság tér 7. szám,
520055 Sepsiszentgyörgy, Kovászna megye, Románia
E-mail: cimboramagazin@gmail.com / Web: www.cimboramagazin.net

TÁMOGATÓINK

Tartalom

Cimbirodalom <i>Szfinx vagy robot (2.)</i> LEENA KROHN: <i>Éjjeli váltás</i>	4. oldal
Csak 1 vers LÖVÉTEI LÁZÁR LÁSZLÓ rovata ROBERT BURNS: <i>Falusí randevű</i>	6. oldal
Arcok az előőrsből GYÖRGY ALIDA: <i>Tyúkanyó, Az Apátok</i>	7. oldal
Cimbi olvasólámpája JAKAB VILLŐ HANGA rovata <i>Ilyen maszkról hallottatok-e?</i>	10. oldal
<i>Pályázati kiírás</i>	11. oldal
Cimbi olvasólámpája JAKAB VILLŐ HANGA rovata <i>Mi szabadíthat ki a Hét Toronyból?</i> Kettős: játék – JELI VIKTÓRIA és TASNÁDI ISTVÁN	12. oldal
Cimbirodalom <i>„Korafelnőtt” gyermekek (3.)</i> SZŐCS IMRE: <i>Az óceánember</i>	14. oldal
Szín-tér VETRŐ-BODONI BARNABÁS rovata <i>Különös figurák alkotója</i> CAT JOHNSTON illusztrátor, vizuális művész	16. oldal
Barangoló KÓNYA ÉVA rovata <i>Szép piros a pünkösdi reggel...</i>	18. oldal
<i>Áldott szép Pünkösdeknek gyönyörű ideje (BALASSI BÁLINT)</i>	19. oldal
Hagyományos cigány mesterségek és foglalkozások VÉGH BALÁZS BÉLA rovata <i>Jóslás, kártyavetés, varázslás</i>	23. oldal
Edóságok GERGELY EDŐ rovata <i>Majom a biciklin</i>	24. oldal
Kamasz(Ok) NÁDASDI CSILLA EMESE rovata <i>Karantén-kamaszodás</i>	25. oldal
Otthon a természetben KÖLLŐ ZSOLT rovata <i>Békák, hullók, csúszómászók</i>	26. oldal
Ti írtátok	27. oldal
Ti olvastátok	29. oldal
Cimbi naplója	30. oldal
Cimbi képtára KÓNYA ÉVA rovata <i>Az égbolt magyar festők vásznain</i>	31. oldal

Szfinx vagy robot (2.)

Fotó: Laura Böök (newyorker.com)

Leena Krohn (1947, Helsinki) a kortárs finn irodalom különleges és elismert alakja. Több műfajban is alkot: közel harminc megjelent könyve között találhatunk regényeket, novellákat, esszéket, valamint gyermek- és ifjúsági irodalmat. Filozófiát, pszichológiát, irodalmat és művészettörténetet tanult a Helsinki Egyetemen, művei gyakran filozofikus

hangvételűek, visszatérő témái az ember kapcsolata önmagával, a természettel és a valósággal, a mesterséges intelligencia és emberi élet viszonya, a fikció és a valóság határai. A Cimboralapjain bebarangoljuk a Krohn által feltérképezett lehetséges világokat.

LEENA KROHN

Éjjeli váltás

(Yövuoro)

Lídia tudott repülni. Névtelen városok, érésben levő gabonatermés és vihartól fehérülő nyílt vizek fölött repült el. Egyszer csak a háta mögé pillantott, és látta, hogy valaki követi őt. Ez a valaki Lídia mellé repült, és azt mondta:

- Nem fogod kitalálni!
- Na mit? – kérdezte Lídia.
- Épp álmodsz.

– Ez nem igaz – mondta Lídia. – Hogy is lenne lehetséges? Nem látod, hogy repülök? Ha repülök, nem érek rá aludni. Akkor lezuhannék.

- Épp ellenkezőleg – mondta Valaki.
- Hogyhogy?

– Akkor zuhansz le, ha repülni próbálsz, amikor épp nem álmodsz. Próbáld megjegyezni a szabályt: ha repülsz, nem vagy ébren – mondta Valaki. – Ha pedig ébren vagy, nem repülsz.

Lídiának derengeni kezdett valami, ahogyan elsuhan-tak egy csicsergő fecskeraj mellett, de valójában nem akart emlékezni.

– Idd meg ezt – suttogta valaki. De nem Valaki volt az, hanem apa. Lídia megitta, majd fülére húzta a paplant, és tovább álmodott, megszakítás nélkül. Egyik álmából a másikba csúszott, és sem apa, sem az orvos nem tehetett ellene semmit.

Így telt el az ősz. Lídia alig ébredt meg, máris az alvás küszöbén járt. Aludt az iskolába menet és a tanórákon, az iskolából hazafelé, az ebédloasztalnál és miközben olvasni próbált. Állandóan csak aludni akart. Azt, hogy az éjszaka csak folytatódjon és folytatódjon, de a sötétség mindig véget ért. Felvirradt a reggel, és ahogy kigyulladtak a fények, kialudtak az álmok. A reggel pedig borzasztó volt. Ki akarta rángatni őt a takaró alól, majd kényszerítette, hogy felkeljen, felöltözzön, és emlékezzen rá, hogy anyja meghalt.

Apa alvás közben beszélt hozzá:

– Át akarod aludni az életedet? Kárba megy az egész. Iskolába kell járnod, felnőned, és azt tenned, amit az emberek tesznek ezen a világon. Ezt alvás közben nem lehet. Légy ügyes kislány.

– De hát az vagyok! Állandóan mindenféle dolgokat csinálók – Lídia azt hitte, hogy motyog. – Nem veszed észre, hogy most is épp repülök?

Szabad volt, és magasan szállt, amikor Valaki újból melléje repült.

– Te állítottad azt egyszer, hogy alszunk? – kérdezte Lídia.

– Te alszol – helyesbített Valaki –, én ébren vagyok.

– De a szabályod szerint, ha repülsz, nem vagy ébren.

– A szabály csak téged érint – mondta Valaki –, engem nem. Velem egészen más a helyzet. Én repülhetek akkor is, ha ébren vagyok.

– Ez nem igazságos – mondta Lídia. – De ha te ébren vagy, én pedig alszom, hogyan beszélgethetünk?

– Egész egyszerűen. Másképpen nem is beszélgethetnénk, csak így, hogy te alszol, én pedig ébren vagyok – magyarázta Valaki, miközben a város fényei fölött cikáztak.

– Én ezt nem értem – mondta Lídia, de továbbra is repült és aludt.

– Hát akkor ismét: amikor te ébren vagy, én álmodom – mondta Valaki, de Lídia egyáltalán nem értette, és ez egy kicsit sem aggasztotta.

Lídia éjt nappallá téve aludt. Legalábbis így látta apa, aki az ágya mellett virrasztva figyelte a lányt. Sápadtak tűnt, csukott szemmel feküdt az ágyában. De saját szemszögéből Lídia nem ott volt, hanem valahol teljesen máshol. Kinek volt igaza? Esetleg mindkettőjüknek?

Talán két Lídia létezett. Az egyik aludt, a másik pedig elégedetten röpködött az álomnap ragyogásában az álomtájakon. Könnyedén siklott a megszűszeségbe, mint egy papírrepülő a zöld mezők fölött. Milyen szórakoztató egy ilyen könnyed repülőnek bárhol a világon! A mély kék vizek fölött, a város fényei fölött! És a holdfényben, amikor az Esthajnalcsillag csak ragyog és ragyog.

Lídiának fogalma sem volt arról, hogy álmodik. Ha tudta volna, azonnal felébred. Azzal egy időben,

hogy álmotesté egészségesen és éberem kalandozott a másik világban, apró, mozdulatlan valóstesté egyre csak gyengült.

– Amikor elalszol ott, itt ébredsz fel – mondta Valaki. Épp egy havas síkság fölött repültek, amely ágyakkal volt tele, mint egy kórházi szoba, de az összes üres volt.

– Hová tűnt mindenki? – kérdezte Lídia.

– Az álmaikba – válaszolta Valaki.

Lídia gyakran találkozott álmaiban anyjával.

– Furcsa, azt mondták nekem, hogy meghaltál – mesélte Lídia.

– Hogyne, persze! – mondta anyja nevetve, és megmutatta Lídiának kis kertjét, amely tele volt tintakék virágokkal.

De aztán Lídia újból repült.

– Emlékezz a szabályra – mondta Valaki.

– Ha aludnék, te az álomom volnál – mondta Lídia. – De én nem akarom, hogy csak álom legyél.

– Az álomban az álom a valóság – mondta Valaki.

– De ha valaki csak másvalakinek az álmában létezik, akkor a valóságban nem – mondta Lídia, ahogy elrepültek a sötét tavon visszatükröződő csillagok fölött.

– Ha azt gondolja, hogy létezik, akkor létezik – mondta Valaki. – Akkor életben van. Ez vitathatatlan. Ez az élet, és ez az igazság. Más élet nincs, csak ez.

– Te azt gondold, hogy létezel?

– Elvileg igen – mondta Valaki. – De most vissza kell térned. – Miért is? – kérdezte Lídia.

– A váltások miatt, Lídia, a váltások miatt! – suttogta Valaki.

– Milyen váltások? – kérdezte Lídia. Észrevette, hogy vihar van készülődésben. Nyugtalanak érezte magát, és egyre nehezebben tudott fennmaradni.

– Nappal és éjszaka – mondta Valaki. – Álom és ébrenlét. Éjjeli váltás és nappali váltás. Lét és nemlét. Valós és nem

valós. Egyik sem létezhet a másik nélkül. És bármelyik a másikba fordulhat. Az álom felébreszt. Az ébrenlét álmodásra készítet. Ez itt a második szabály.

Egy kavargó felhőn át egy kis, ismerős ház felé ereszkedtek.

– És ez most melyik? – kérdezte Lídia. Egy udvaron álltak, amelyet jól ismert.

– Épp most van változóban – mondta Valaki. – Most jön a nappali váltás.

– Teljesen összezavartál a beszédeddel – mondta Lídia. – Csípj meg, hogy biztosan tudjam, nem alszom.

Valaki megcsípte a karját.

– Áucs – mondta Lídia –, ez fájt. Persze, tudtam, hogy ez mind valóság volt. És te is valóságos vagy.

Lídia győzedelmes tekintettel Valakire pillantott, de Valaki már nem volt ott. Ahol korábban állt, most egy Valaki alakú lyuk tátongott, amelyen keresztül Lídia apa arcát látta. A lyuk egyre tágult, míg az orvost és az egész szobát is láthat-ta. A világ most betöltötte a helyet, ahol az előbb még Valaki volt. Lídia felébredt, és egy friss, új nap várta.

Elérkezett a reggeli váltás.

A karja egy kicsit sajgott. Az orvos az ágya mellett állt, kezében fecskendővel. Épp Lídia karjába szúrta, pont ott, ahol az előbb Valaki megcsípte.

– Jó reggelt – mondta az orvos. – Épp itt volt az ideje, hogy felébredj.

Lídia megdörzsölte a kezét, nyújtózott, majd így szólt apához és az orvoshoz:

– Jó reggelt!
– Bevált! Az injekció felébresztette – mondta apa.

– Nem – mondta Lídia –, nem az injekció, a csípés. Nem láttátok, amikor Valaki megcsípett?

– Milyen valaki? – kérdezte az orvos. – Csakis én lehettem.

– Nem, hanem ő, aki... – kezdte magyarázni Lídia. De már nem emlékezett rá, hogyan nézett ki Valaki, vagy hogy

miről beszélgettek.

– Álmodtál – mondta apa. – Erre az álomra ébredtél.

– Igen – mondta Lídia –, álom ébresztett, álomra ébredtem.

Kusztos Anna fordítása

(Az eredeti szöveg forrása: <http://www.kaapeli.fi/krohn/sfinks/>)

ROBERT BURNS

Falusi randevű

Van itt valaki? Ki kopog? –
Én vagyok, mondta Findlay.
Takarodj, senki sem hívott! –
Ugyan már, mondta Findlay.
Lopni indultál? Mit csinálsz? –
Megsúgom, mondta Findlay.
Valami rosszban sántikálsz. –
Nem rossz az, mondta Findlay.

Ha most kinyílna az a zár –
Csak nyílna, mondta Findlay.
Nem alhatnék el újra már. –
Nem bizony, mondta Findlay.
Ha benn volnál, szobámban, itt –
Bár volnék, mondta Findlay.
Itt rostokolnál hajnalig. –
Hát hogyne, mondta Findlay.

Ha itt maradsz ma éjszaka –
Maradok, mondta Findlay.
Vigyázz, hogy épen juss haza! –
Vigyázok, mondta Findlay.
S bármi essék is idebenn –
Hadd essék, mondta Findlay.
Mindhalálig titok legyen! –
Titok lesz, mondta Findlay.

Szabó Lőrinc fordítása

Évekkel ezelőtt, még a Székelyföld kulturális folyóirat főszerkesztőjeként, *Mit olvas a Székelyföld?* címmel afféle faliújságot terveztem a szerkesztőségbe: heti egy alkalommal más és más verseket biggyesztettünk volna ki egy parafa táblára, felturbózni egy kicsit a kollégák, illetve a hozzánk látogatók kedélyét. Bemagoltunk volna egy-két verssort, röhögtünk volna egy csomót, átírtuk volna a verseket stb. – az lett volna a lényeg, hogy kávézás-cigarettázás-pletykálgóság közben se üljünk tétlenül. Aztán valami okból kifolyólag mégse valósult meg ez a nemes projekt, de határozottan emlékszem, hogy Robert Burns *Falusi randevűj*át már akkor, évekkkel ezelőtt kiválasztottam magamnak – hadd búcsúzzam hát most ezzel a verssel vakációra készülődő olvasóimtól.

Bahget Iskander felvétele

György Alida vagyok, 1995-ben születtem Zetelakán. Tanulmányaimat Kolozsváron végeztem magyar irodalom és komparatiztika szakon, valamint tanultam film- és fotóművészetet, jelenleg pedig Marosvásárhelyen végzem a drámaírás-mesterképzést. Prózát és verset is írok, első kötetem idén jelent meg *Hármaszabály* címmel.

Már egészen kis korom óta írogatok mindenfélét, komolyabban viszont az egyetemi évek alatt kezdtem el foglalkozni ezzel, mert akkor jöttem rá, hogy ez nem csak hobbi lehet.

Tyúkanyó

Mama fogta és kivitte az udvar közepére a támla nélküli széket. Felfordítva letette, majd a négy láb közé helyezte a seggpárnát. Szerettem mamánál lenni. Nagy volt az udvar, tele állatokkal. Még a szomszédokban is voltak kislányok, akikkel játszani tudtam, bár jobban szerettem egyedül. Mama mindig el volt foglalva. Nem zavarta, ha fára mászom, vagy ha eltűnök néhány órára a kertben. Amikor hozta a széket, tudtam, mi következik. Felálltam a négy láb közötti tartólécekre, és nekikezdtem a mondókámnak: *Kott-kott-kott-kott kotkodács, minden napra egy tojás!* Mama ilyenkor elment dagasztani vagy kiszedni a kenyereket a kemencéből. A játék akkor ért véget, amikor sikerült tojni. Olyankor mama odaszaladt hozzám, és felkapta a párnáról a tojást. Megdicsért, és mindig kaptam valami finomat utána: kenyérkaréjt, palacsintát. Délután mindig Nils Holgerssont néztem a tévében. Abban reménykedtem, egy nap a mi tyúkaink is megtanulnak repülni, mint Márton lúd, és elvisznek magukkal. *Kott-kott-kott-kott kotkodács, minden napra egy tojás!* Mama minden évben legalább kétszáz csirkét keltetett. Én szorgosan tojtam a tojásokat, hogy minél több csirkénk lehessen. Nagy részét eladta a faluban, csak néhányat nevelt fel belőlük. Én a pár napos csirkéket szerettem a legjobban, akik még nem tollasak, hanem inkább szőrösök voltak. Mama néha mellém állt, a tenyerembe helyezte a kis gombócokat, azok piszkafa lábaikon egyensúlyoztak a tenyeremben. Egyik nap mama egy lakodalomra sütött kenyeret. *Kott-kott-kott-kott kotkodács, minden napra egy tojás!* Én már nagyon hosszú idő óta kotkodácsoltam az udvar közepén, de csak

nem sikerült tojni. A nap is melegen sütött rám. Odamentem a pajta oldalához. Húsz-harminc sárga kis gombóc tolongott egy kartondobozban. Hangosan csipogtak, mikor rájuk vetült az árnyékom. Belenyúltam a dobozba, kiemeltem egyet. A többiek közben csipkedték a kezem. Csiklandozott a csőrük. Fogtam a csibét, szorosan a két tenyerem közé préseltem. Nyugtattgattam, ringattam és dúdoltam neki, ahogy tata szokott a délutáni alvás előtt. Jól beburkoltam a két tenyerem közé. Sötétben gyorsabban elalszik. Egy kevés idő után már nem is csipogott. Szétnyitottam a tenyerem. A csibe mélyen aludt. Büszke voltam magamra. Óvatosan letettem a doboz melletti fűre a testét. Ott puha volt, nyugodtan alhatott. Szerre emeltem ki a csibéket a dobozból, hogy mindegyiket megnyugtassam. Éppen az utolsót helyeztem a fűágyra, amikor mamám lépteit hallottam sűrűlődni az udvar kavicsain. Mosolyogva fordultam hátra, és intettem a kezemmel, hogy csendben jöjjen. Nem akartam, hogy felébressze a csirkéket.

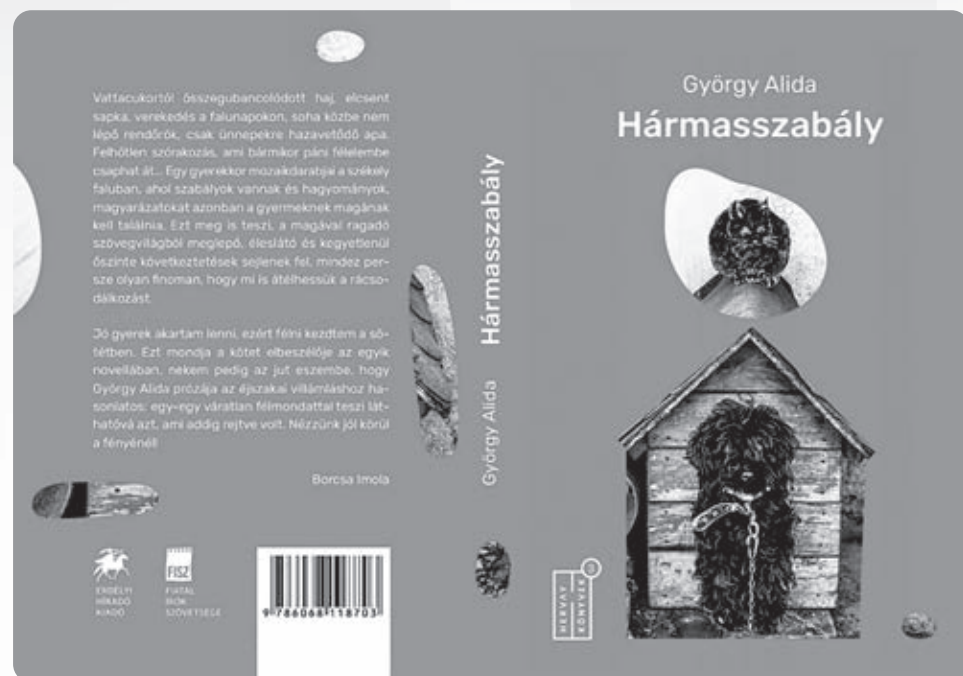
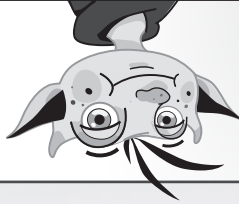

Robert Burns

(1759–1796)

Skócia nemzeti költője
(Alexander Nasmyth festménye, 1787)

Félreérthetett, mert rohanni kezdett felém. Léptei csak úgy csattogtak a köveken. Fölém magasodott. Elalattam őket. Mama kezéből egy tojás esett a földre. Széttört. Könnyes lett a szeme. Nem szólt hozzám, csak megfogta a kezem, és bevezetett a házba. Aznap elmaradt a jutalom. Azt hittem, azért haragszik, mert nem sikerült tojnom. Aztán másnap hiába kerestem a csirkéket, nem találtam a dobozukban őket. Félttem,

hogyan felébredtek és szétszaladtak az udvaron, vagy valami állat elvitte őket. Amikor megkérdeztem mamát, hol vannak, nem válaszolt, csak a kezembe nyomott egy tányérnyi ételmaradékot, hogy vigyem ki a moslékba. A rothadó ételmaradékok között ott lebegtek a csirkék.

(Forrás: *irodalmiszemle.sk*, 2019. január 31.)

Az Apátok

Mint minden átlagos családban, a miénkben is előszeretettel riogattak különböző lényekkel. Tata kedvence a Banka volt, Mamáé a Réz... bagoly, anyámé pedig az Apátok. A Bátyám ebben az évben kezdte az első osztályt. Ő már nem félt a Bankától, és valamiért Mama őt nem ijesztgette a Réz... bagollyal. Viszont ha anyám szóba hozta az Apátokat, rögtön elfogta a sírás. Én most először mentem óvodába, és gyakran elcsodálkoztam a Bátyám viselkedésén. Bezzeg, amikor nekem mondta Tata az ajtóra mutogatva, hogy: „Ne, onnan nézi a Banka, mit csinálsz!”, azt hittem, hogy a fában lévő görcsök a Banka szemei, ezért bocsánatkérően bújtam Tata ölbe, hogy meg tudjon védeni. Sehogy nem fért a fejembe, hogyan lehet ijesztőbb az Apátok, mikor anyám csak azzal fenyegetőzött, hogy: „Majd ha megjön az Apátok, elmondom neki, milyen rossz voltál.” Az Apátok sosem jött, a Banka viszont olyan csúnyán tudott nézni a fehér

fában megbúvó sötét, kerek szemeivel. Azért Tata jó volt, reggelente nyakába ültetve vitt óvodába, így csak délután kellett megvárnom a lépcsőn ülve, míg a Bátyám végez az iskolában és hazavisz. Egyedül nem szabadott elindulnom. Szerettem az óvodát, annyi játék és gyerek volt ott. Lett egy legjobb barátom is, Kincső. Mondjuk, elég sokszor megbüntettek, ha vele játszottam. Volt nap, hogy a büntetés mellett piros pontot is kaptam az óvó nénitől. Ilyenkor mamának csak a piros pontot mondtam el. Mama mindig türelmesen végighallgatta a történeteimet, és a végén megsimogatott. Néha, ha aznap a Bátyám is jó jegyet hozott haza, süttött palacsintát vagy kenyéртésztaból gyúrt lángost. Igazából nem is az óvodát szerettem, hanem Mama finomságait.

Egyik nap az anyám levelet kapott. Miután a papírt és a borítékot az asztalra tette, izgatottan a szekrényhez sietett, s közben odaszólt a Bátyámnak, hogy mosdasson meg, mert az Apátok küldött pénzt, és karácsonyra haza fog jönni. A Bátyám boldogan fogta meg a kezem, de én lecövekelttem magam a kis szoba közepén a mackóim között. Nem értettem, ha eddig mindig félni kellett az Apátoktól, most miért örül neki mindenki? A Bátyám ugyan vékony volt, de az örömtől mintha elfelejtette volna, hogy hozzá képest elég nehéz vagyok, ölbe kapott, és úgy vitt be a fürdőszobába, finoman megmosni a zsíros kenyértől fénylő számat. Közben a nagy testvér fölénnyével próbálta elmagyarázni, hogy mi történik: tudod, a karácsony jó dolog, olyan, mint a Mikulás, csak ilyenkor kapunk ajándékot is, nem csak csokit. Most már kezdtem megérteni: szóval Mikuláskor a Mikulás bácsi jön, és hoz nekünk csokit, karácsonykor az Apátok, aki biztos, sokkal nagyobb, mint a Mikulás bácsi, hiszen nemcsak csokit bír cipelni minden gyereknek, hanem ajándékot is. Anyám tiszta blúzt adott rám, miközben elmormolta a szokásos „disznónak bársonyöntöst” mondását. Pénzt vett ki a borítékból, majd kettőnk két oldalára állítva megfogta a kezünket, és elindultunk vásárolni. Anyám mindig csak unalmas dolgokat vásárolt. Lisztet, olajat, cukrot. Mindenből a legolcsóbbat. Végül a Bátyám kapott egy zöld színű nyalókát, mert az volt a fiús, én pedig egy pirosat, mert az meg lányos. Még ki sem értünk a boltból, már az első nyalás után elcseréltük azokat: én a zöld almásat szerettem, a Bátyám pedig az epreset. Az elkövetkező időben nem volt sem Banka, sem Réz... bagoly, felváltotta őket az Angyal. Most miatta kellett jónak lenni. Teljesen össze voltam zavarodva. Nem értettem, hogy karácsonykor végül ki is jön majd hozzánk: az Apátok vagy az Angyal? Ahogy azt sem, miért zavarja a felnőtteket, ha kikaparom a kályhából a hamut a földre, vagy egyéb hasonlóan izgalmas elfoglaltságot találok magamnak a téli szünetben, amíg nincs óvoda. A Bátyám számolni kezdte, hogy hányat kell még aludni, mire megjön az Angyal és az Apátok. Én is csatlakoztam hozzá, amikor öthöz érkezett, mert innen már tudtam nézni az ujjaimon a számokat. Időközben anyám elmagyarázta, hogy az Angyal hozza az ajándékokat, de mivel nem bírná el egyedül abból a messzi országból, ahonnan jön, ezért az Apátok segít neki. Egyre kevesebb ujjat kellett kiegyenesíteni az ökölbe szorított kézfejemben, miközben a hátralévő éjszakákat számoltuk. Karácsony napján mind izgatottak voltunk. Az Apátok bármikor megérkezhetett. Anyám a konyhában sürgött-forgott. A kis lakást átítatta a töltött káposzta és sütemények illatának keveréke. Tata mesét mondott egy öregasszonyról, aki ha megrázta a párnáját egy torony tetjén, hópihék hulltak ki belőle. Kinéztem az ablakon, odakint

épp szállingózni kezdett a hó. Mire felébredtünk a délutáni alvásból, a szoba egyik sarkában egy gyér ágú, díszes fenyő állt. A Bátyámmal odarohantunk, és nézegettük a díszeket. Anyám szólt, hogy lassan meg kell érkeznie az Apátoknak is.

Tényleg elég lassan jött, mert hiába terítettünk plusz egy főre a vacsorához, nem ült senki a tányér mellé. Anyám egyre gyakrabban nézett az órára, megfürdetett minket, és lefektetett aludni. Miközben ránk húzta a vastag tollpaplant, igyekezett megnyugtatni minket és egyben magát is, hogy „nincs semmi baj, az Apátok csak holnap érkeznek”. Aznap este egyikünk sem tudott elaludni. Anyám aggódott, nagyokat sóhajtott a mellettünk lévő ágyban. Én és a Bátyám a paplan alatt sugdolóztunk, hogy biztosan sok ajándékot kapunk, ezért nem bír gyorsan jönni az Apátok, azért késik egy napot.

Ezt megbeszélve már egészen elcsendesedtünk, és már majdnem el is aludtunk, amikor kintről valami zaj hallatszott. Az ajtó kinyílt, és egy fiatal férfi lépett a házba. Csomagjai hangosan puffantak a megkopott padlón. Anyám lámpát gyújtott, a Bátyám pedig odarohant, és körbeugrálta a férfit, a megszokott kindertojást várva. Én magamra húztam a paplant, és egy kis résen át kukucskáltam ki. Nem mertem előbújni. Láthatóan anyám és a Bátyám már ismerték az Apátokat, de én most találkoztam vele először. Nem tudtam, hogyan kell vele viselkedni. Amikor az Apátok elmesélte, hogy nem is a nehéz ajándékok, hanem csak a nagy hó miatt késett, már nem is volt kedvem kikelni a meleg ágyból. Anyám megterített az Apátoknak. Hárman ültek az asztalnál, de csak az Apátok evett. Vacsora után lefeküdtek aludni, ő az anyám mellé, mert a mi ágyunkban már nem volt több hely.

Különös volt ez az egész Apátok-dolog. Nem sokkal karácsony után megtudtam, hogy az Apátok a legtöbb esetben egész évben ott él a családdal, nemcsak ünnepekkor látogatja meg őket. Azt is megtudtam, hogy az Apátokat apunak kell szólítani. Javasolták az édesapa szót is, de az valahogy nem illett bele abba a képbe, amit az Apátokról addig gondoltam. Arra is rájöttem, hogy a karácsonyban mégiscsak a sütemények és a szaloncukor a legjobb, meg az, amikor Tata mesét mond.

(Forrás: *irodalmijelen.hu*, 2016. december 21.)

Ilyen maszkról hallottatok-e?

A láthatatlanná tévő maszk

Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2021

Köllő Zsófia (fotó: Magyarság Háza Szabadegyetem, videóelőadás)

A magyar népmese napja (2020. szeptember 30.) alkalmából a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége meseíró pályázatot hirdetett a koronavírus megjelenése utáni, mindaddig ismeretlen élethelyzeteket feldolgozó mesék

megírásának ösztönzésére. Három országból 561 mese érkezett, fiatal szerzőik 2–12. osztályosok. Hogyan befolyásolta életünket a több mint egy éve húzódó járvány, miről tanúskodik az a 146 mese, amely kötet formájában is napvilágot látott? Erről és további részletekről kérdeztük Köllő Zsófiát, a pályázat ötletgazdáját.

– A címet valamelyik mese ihlette, vagy máshonnan jött?

– Már a pályázati kiírásban meghatároztuk. Olyan varázsszöveget kerestünk, amely áthelyezheti a mese világába mindennapi életünket, beindíthatja a gyerekek fantáziáját. A pályázat kiírásakor még nem voltunk biztosak abban, hogy kötet készülhet, hiszen nem tudhattuk előre, hogy mekkora lesz az érdeklődés, nem sejtettük, hogy összegyűl egy terjedelmes anyag, amelyből válogatva 300 oldalas kiadvány kerekedik ki.

– Honnan jött a pályázat ötlete? Miért pont a mese műfajára esett a választásokat?

– A mesepszichológia eredményeire támaszkodtunk, amelyek szerint a gyerekeknek – és a felnőtteknek is – segítenek a mesék a váratlan helyzetekkel való megküzdésben, életstratégiák kialakításában. A járvány olyan világméretű, váratlan és megpróbáltatásokkal teli helyzet, amelynek történeteit még sokáig fogjuk mesélni. Ezzel a pályázattal lehetőséget adtunk a gyerekeknek, hogy elmeséeljék a saját történetüket, és ez segítsen nekik az új iskolai és életviteli szabályok – maszkviselés, távolságtartás stb. – feldolgozásában.

– Milyen meséket írnak a mai fiatalok?

– Szerencsére nagyon változatosakat, úgyesen használják a mesei elemeket és fordulatokat, ugyanakkor remekül alkalmazzák a témára, helyzetre, korra. Jó példa erre Hart Dominik Márk záróformulája: „Ha a járvány véget ért volna, talán az én mesém is más irányt vett volna.” De Dászkal Dóra még tovább megy mitológiai ihletésű meséjében, és megteremt egy olyan világot, amelyben Thanatosz Pinterestet és Facebookot használ. Különösen üdítő, a gyerekek világában történő fordulatokat is olvashatunk, például Kajtor Hanna hasonlatát: „Eleinte olyan szabályokat hoztak be, amik annyit értek, mint egy letört ceruzahegy a tolltartómban.”

– Mi derül ki a mesékből, melyek voltak a járvány legjellemzőbb hatásai, esetleg vannak-e visszatérő motívumok a pályamunkákban?

– A beküldött mesékből természetes módon visszaköszön a bezártságtól, elidegenedéstől, kapcsolatok felbomlásától való félelem, az írássok ezekre a problémákra keresnek megoldást a leggyakrabban. Például egyik díjazott mese címe *Nem látlak eléggé* – szerzője Pakucs Damokos Karolina –, ami kifejezően összefoglalja ezt a problematikát. A megoldás pedig gyakran az, amit Nánia Hanna megfogalmaz: „Hát elfelejtettétek, hogy a mosoly és a jókedv az egyetlen gyógyszer?!”

– Széles korosztály alkotásait gyűjtöttétek egybe, hogyan befolyásolja ez a fiatal olvasóközönséget? Kinek szánjátok a kötetet?

– Igen, a pályázaton 2–12. osztályig bárki részt vehetett, legtöbbször a 4–5. osztályból pályáztak. Emiatt a kötet sem egységes, de ez nem is célunk. Szeretnénk, ha az „elsőkönyves szerzők” és családjuk büszkének lehetnének szövegük megjelenésére, ha minél több tanító és tanár bevinne egy-két szöveget órára, vagy csak ötletet merítene belőlük, a gyerekek pedig éppen azzal a mesehőssel azonosulhatnának, aki „eltalálja” őket. Már tudunk olyanról, hogy éppen a hős neve vagy az illusztráció miatt megtetszett egy mese, és az olvasót beszippantotta a kötet. Reméljük ugyanakkor, hogy a válogatásnak nemcsak rövid távú hasznosulása lesz, hanem a későbbiekben a körnkra emlékeztető dokumentumként is szolgál.

– Hogy érzed a szövegeket olvasva, a pályázatot követve, miért volt jó a fiatal szerzőknek bekapcsolódnia a meseírásba?

– Valamiért, valószínűleg időszerűsége miatt nagyon betalált a téma, Erdélyen kívül Szlovákiából és Vajdaságból is érkeztek mesék szép számban. Minden bizonnyal a pedagógusok is népszerűsítették a lehetőséget, hiszen olyasmiről szólt, ami őket és a tanulókat is foglalkoztatta. A

tanárok visszajelzései alapján a pályázat hozzájárult a gyerekek körében a maszkviselés elfogadásához, megköszönték az elgondolkodásra teremtett alkalmat. A kötetben szereplő szerzőknek pedig külön jó érzés lehet, hogy egy profi illusztrátor vizuálisan is megjelenítette az általuk teremtett fantáziavilágot.

(Pakucs-Damokos Karolina sepsiszentgyörgyi pályázó írása *A láthatatlanná tévő maszk* című kötetből a 27. oldalon)

Az én Erdélyem

Pályázat

*„Itt én kevertem színt a virágoknak,
s ezek a felhőlépő sziklák az én álmaim;
mikor nagyot nevettem, eltanulta a hegyipatak;
ha elfáradtam, pásziton terítettem szét,
teremni tanítottam a földet,
suttogni az esőt,
békére az embereket.
Ez a táj ébredő öntudattal
enyémnek vallja magát.”*

Szilágyi Domokos: Szülőföld

Az Erdélyt Járók Közhasznú Egyesület (EJKE) versíró pályázatot hirdet a 2021–2022-es tanévben 7-8. osztályos erdélyi, partiumi, bánági diákok számára. Nézz szét szülővárosodban, szülőfaludban, és fogalmazd meg versben: mit jelent számodra, miért jó ott élni, miért jó oda visszamenni, miről ismerik meg, akik nem jártak még ott, mit ajánlanál figyelmükbe?

A pályaműveket (maximum két vers, egyenként 25 sornál nem hosszabb) és egy fényképes bemutatkozást (név, postacím, e-mail-cím, születési dátum, iskola, segítő tanár) word formátumban, 2021. október 31-i beküldési határidővel várjuk a verspalyazatazenerdelyem2021@gmail.com e-mail címre, a Subject/Tárgy rovatban ezzel a jellegével: **Az én Erdélyem!**

A pályázat díjai: I. helyezett: 80 000 forint; II. helyezett: 70 000 forint; III. helyezett: 50 000 forint értékű tanszervársárlási utalvány. (A nyertesek az eredményhirdetést követően a www.patriapapir.hu vagy a www.pirex.hu oldalon összeállítják a tanszerek listáját a megállapított összegben, ezt követően az egyesület a társasjátékokkal együtt eljuttatja azokat a

megadott címre.) Az első három helyezett iskoláját két-két db Erdély – ismeretterjesztő, ismeretbővítő társasjátékkal ajándékozzuk meg.

A zsűri tagjai: Farkas Kinga (magyartanár, a Cimora főszerkesztője), Zsidó Annamária (magyartanár, Nagyalambfalva), Lovétei László (költő, műfordító, a Cimora szerkesztője), Szonda Szabolcs (költő, műfordító, a Cimora szerkesztője), Csíki András (költő, az EJKE elnöke).

Eredményhirdetés: online formában 2021. november 20-án, szombaton:

www.facebook.com/cimora.net

www.facebook.com/erdelytjarok

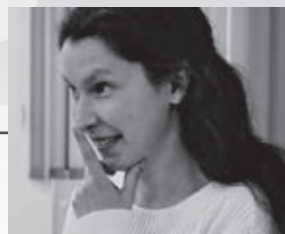

Amennyiben elegendő számú pályamű érkezik (minimálisan: 50), és a szerkesztők azt kellően színvonalas anyagnak értékelik, a legjobb alkotásokból egy maximum 100 oldalas, fotókkal illusztrált könyvet jelentetünk meg.

Szakmai partnerünk: Cimora folyóirat (www.cimora.net)

Partnerünk: Nagyalambfalvi Általános Iskola
A pályázatot és egyesületünk működését támogatja: Nemzeti Együttműködési Alap, Bethlen Gábor Alap

Mi szabadíthat ki a Hét Toronyból?

Kettős:játék – Jeli Viktória és Tasnádi István
Illusztráció: Bíró Eszter

A februári Cimborában a *Kettős:játék* dráma összefoglalójában arról írtam, milyen szempontok miatt lehet izgalmas elolvasni a korábban színdarabként megjelent művet, milyen kérdéseket vethet fel, hogyan készülök az olvasásra.

Időközben sikerült elolvasnom a két részből álló szöveget, hogy lássam, mennyire felel meg az elképzeléseimnek, mennyire találok válaszokat a kérdéseimre.

A *Kettős:játék*, amelyet 2018-tól tarthatnak kezükben az olvasók könyvként, eredetileg színdarabként jött létre: a budapesti Kolibri Gyermekek- és Ifjúsági Színház repertoárjába a 2016-os bemutatót követően került. Bár a könyvformátum is igyekezett

fenntartani a két főszereplő világának elválasztását, vannak, akik úgy gondolják, a *Kettős:játék* igazi élettere a színpad. (A cikk első részét, amint jeleztük, a februári lapszámunkban találod!)

A legelső választás, ami elé a könyv állít, az, hogy melyik szereplő szemszögéből szeretné az olvasó előbb megismerni a történeteket. Én úgy döntöttem, hogy Jeli Viktória *Daktil* című részével kezdek, azaz Tünde történetéből ismerem meg az eseményeket. Azért döntöttem így, mert arra voltam kíváncsi előbb, hogyan látja a lány Hárúnt, a történet másik hőstét.

A könyv formájában mégsem az a legmeglepőbb, hogy két, önállóan olvasható részre oszlik, hanem az, ahogyan a chates beszélgetésbuborékok ötvöződnék egy színdarab hagyományos szövegrészeivel: a rendezői utasításokból ismerjük meg a szereplők környezetét, tudjuk meg, hogy chatelés, azaz beszélgetés közben még mit tesznek, és hogy mit tesz a többi szereplő, akik nem a virtuális valóságban vannak jelen.

„Lányszoba körvonalai, középen egy hatalmas ággyal, melyben Tünde alszik. A hajnali nap első sugarai. Tünde ébred. Ébred az öt körülvevő cybertér is, lakóival együtt. Nyújtózkodnak, ásitóznak az alkalmazások, mocorognak a barátok avatárjai.”

Ha Tünde történetével indítunk, egyből olyan világba lépünk, amelynek az avatárok, az alkalmazások, a megnyitott chatablakok az *Arawyn szeme* online játék szerves, élő részei. Tünde esetében az olvasó sem lépheti túl a lány szobájának (lakásának) és cybervilágának határait, ugyanúgy a Hét Toronyba van zárva, ahogyan a főszereplő lány. Tünde otthonosságát a

cybertérben az is magyarázza, hogy siketként ebben a világban, az írott és vizuális kommunikáció formájában, avatár arca mögé bújva nagyobb biztonságban érzi magát. A másság vállalása fontos kérdése a drámának, és teljesen összefonódik a virtuális világgal. Tünde Aibell14 néven szerepel az online játékban, ahol Artaius15-tel ismerkedik meg: érdeklődésük kölcsönös, Aibell14 hosszú levélben készül vallani arról, hogy a való világban siket, de végül inkább elmenekülne a fiú elől, annyira fél a visszautasítástól.

A könyv másik oldalán Hárúnnal ismerkedünk meg – ezt a részt írta Tasnádi István, címe: *A vándor*. Tünde történetében a bezártság a fő motívum, ahogyan a rész mottója is mutatja: „Be vagy a Hét Toronyba zárva” (József Attila). Ehhez képest Hárún alakjához az úton levés, az otthontalanság, a vándorlás kapcsolódik. A fiú folyamatos bizonytalanságában Aibell14 az, aki biztonságos pontot jelent, a vele való kapcsolat a támasz számára.

„A falnál, a sötétben egy sötét bőrű, tizenöt éves fiú ül, csak egy beszűrődő fénycsóva világítja meg. Egy ideig elmélyülten játszik a telefonján, majd hirtelen feleszmél, és zsebre teszi.”

(„csak” az internetről?) az is benne van, hogy ennek a világnak valójában nagy hatása van a mindennapi életre is, nem választható el tőle egészen. És igaza is van Hide-nak, hiszen Tünde végül szinte teljesen elmagányosodik, mert félelmeitől üldözve még Hárúnt is törölné.

Wifi Ember középkorú, szakállas férfi alakjában jelenik meg Hárún számára – úgy tűnik fel, mint a palackba zárt szellem, aki kívánságokat teljesít, csak hogy nem ingyen.

„Zacskó zörren. A férfi megáll, megfordul. A fiú egy zacskó chipset vesz elő a kabátja alól, és a férfinak adja. Wifiman feltépi a zacskót, és két pofára zabálni kezd.

Hárún Ez volt a vacsorám.

Wifiman bólogat, nem hatja meg, tömi magát tovább.

Hárún Meg a reggelim.”

Így látjuk először Hárúnt, aki, Tündéhez hasonlóan, csak később árulja el titkát a másik szereplőnek: valójában nem osztálykiránduláson gyalogol napokon át, nem hosztelekben alszik, és turisztikai látványosságokat látogat naponta, hanem menekült kamasz, aki otthonát, családját hátrahagyva, menekülttáborokon keresztül, illegális úton igyekszik eljutni Németországba, ahol nagybátyja várja. Hárún történetének első oldalain a cybertér az okostelefonba szorul, az egyetlen eszközbe, amelyen keresztül a fiú kapcsolódik a múltjához, otthonához, családjához és jövőjéhez is, hiszen az úton is a telefon segítségével tájékozódik. Az okostelefonhoz azonban áram és internet is kell: „Ez a mindenem! – gondolkodik a srác. Tényleg az. Éjszaka meg lézerkard – azzal világítok. Rajta van minden. Ezek a számok kötnek a világhoz. Rokonok, barátok, az útközben megismert arcok. A buszos kontakt. A nagybátyám német száma, akihez megyek.” A wifi „majdnem olyan fontos, mint a 220, áram, free wifi, kaja – ez a sorrend” – folytatja.

Mind Tünde, mind Hárún történetében feltűnik egy-egy saját érdekeit követő, mégis segítő figura, aki egyik lábbal a valóság, a másikkal pedig a fantázia bizonytalan talaján áll: ők a Wifi Ember és a Hide Ember.

„Hide ...Szóval csak azt akarnám mondani, hogy ha valakit én takarítok el, az többé tényleg nem jön vissza.

Tünde egy pillanatra rémülten megakad.

Tünde (félve) De csak az interneten.

Hide »Csak!« Hogy érted azt, hogy »csak!«?

Hide Ember az a figura, aki képes örökre eltüntetni olyan valakit a cybertérből, aki zavaró a felkérő számára. Kérdésében

Hárún tehát az ételről is lemond, később a cipőjét is kölcsönadja Wifi Embernek, csak hogy belépessen az *Arawyn szeme* játékba, és ha rövid ideig is, beszélhessen Tündével. Mégis, amikor a srác Németországon át Budapestre érkezik és személyesen találkozik Tündével, a lány teljesen elutasító, attól tart, Hárún csak kihasználta, és nem fogadja el őt a valóságban, siketként. Itt egyszerre tűnnek fel Tünde félelmei siketségének megítélésétől és a menekültekkel szembeni sztereotípiák, amelyekkel Tünde akaratlanul is bántja Hárúnt.

A két játéktér összeér című harmadik rész a *Kezdet* fejezettel végződik: nem lezárja, hanem továbbviszi a fiatalok közti elvarratlan szálakat, a bizalom, az újrakezdés lehetőségét hozza magával. Így válik a drámában a szabadság lehetőségévé, a Hét Toronyból való szabadulás kulcsává az őszinteség, a bizalom és az elfogadás.

A dráma teljes mértékben beváltotta várakozásaimat. Meglepő módon a szöveg könnyed nyelvezete, a chates nyelv és a rendezői utasítások szikársága, a mondatok rövidege ellenére számos izgalmas részlet bújik meg a szöveg soraiban világonkról, hiedelmeinkről, a virtuális valóság természetéről, az ember alapvető érzelmi szükségleteiről, vágyakról és a boldogság keresésének útjáról.

„Korafelnőtt” gyermekek (3.)

Föld körüli utazásra hívunk, körbejárjuk a bolygót: túl korán és kényszerűen felnőttek gyermekekkel találkozunk, álom és valóság határán. Olyan álmok ezek a szövegek, amelyek túlságosan is a valóságból nőnek ki. Vannak a világon gyermekek, akik roppant nehéz és veszélyes munkával próbálnak hozzájárulni családjuk vagy saját maguk mindennapi megélhetéséhez olyan

SZŐCS IMRE

Az óceánember

Mintha egy tükör felületét törte volna át, mely millió szilánkra szóródik szét: a vizet keménynek, élesnek érezte. A külvilág hangjai apró, éles darabokra hullottak, és örülten kavargáltak körülötte, megsebezve, átszúrva dobhártyáját. Csak vad kavargást látott, buborékok örvénylését érezte a testén, a piszkosfehér fényt érzékelte, ami inkább eltakarta, elnyelte a dolgokat, semmint láthatóvá tette volna őket. Néhány másodpercig tartott ez az állapot, a test eszmélt elsőnek, az izmok megfeszültek, megfelelő ívben hajlították a törzsét, karjai előrelendültek, lábai erőteljes csapásokkal tolták a derengő világosság felé.

Néhány másodpercig levegő után kapkodva nézte az eget, a kék egyhangúságát imitt-amott megtörő vattacukor felhőket. Lassan magához tért, felszabadultan lélegzett, egyre élesebben érezte maga körül a valóságot, hallotta a parton és távolabb, a bárkákon álldogálók tapsát, ujjongását, aztán már látta is őket, de csak mint sokfejű, színes, elmosódott csoportot, nem ismert fel arcokat, nem kapta el a részegeződő, csodálatot kifejező tekinteteket. Közben a karjai, lábai tették a dolgukat, egyre közelebb vitték a sziklás parthoz. Már kint is volt a vízből. Körülhordozta tekintetét a bábázkodókon, elégedetten nyugtázta, hogy sokan vannak. Mosolygott.

Megkönnyebbülten fújta ki magát, örült jó sikerült ugrásának, a népes közönségnek. Rég voltak ilyen sokan, sejtette, hogy a többségük külföldi turista, szép bevételre számíthattak. Az elmúlt napokhoz, hetekhez képest mindenképpen. Mostanában nehéz idők jártak a családra, Békára és gyerekeire. Az apjukat hívták Békának a szomszédságban, a kikötő körüli teraszokon, a boltokban, így szólították a kofák a piacon, amikor kivonultak együtt, hogy beszerezzék az egy hétre való zöldséget, gyümölcsöt. Halat nem, azt maguknak fogtak kint a nyílt vízen. Volt egy közepes nagyságú bárkájuk, öten-hatan kényelmesen elfértek benne. Az igazat megvallva az elmúlt hónapban a „békák” inkább halásztak, mint ugráltak. Mondogatta is az apjuk, hogy ha így megy tovább, lekopik róla a Béka név, és Kormoránnak fogják szólítani az emberek. Halászniuk kellett, mert elmaradoztak a turisták.

mesterségekben, foglalkozásokban, amelyek létezését józan ésszel felfoghatatlannak tartjuk. Számukra mindez hétköznapi valóság, életükben semmi más nem létezik. Őket próbáljuk „megálmodni” új sorozatunkban.

A válság... Ezt a szót gyűlölte a legjobban, bár pontosan nem értette a jelentését, de valahányszor elhangzott a felnőttek beszélgetésében vagy a tévéhíradóban, összeszorult a gyomra. Úgy érezte, ha ki kellene mondania, torkán akadna, mint egy halszálla, és megfulladna tőle. Igyekezett nem gondolni rá, elhessegetni, mint egy szemtelen legyet, elfelejteni, lehetőleg teljesen... Már nem emlékszik pontosan, mikor lopta be magát az életükbe ez a szó és a nyomában settenkedő rossz érzés. Már alig emlékezett a válság előtti időre, amikor még ismeretlen volt számára, vagy ha hallott is róla, még nem rendelkezett azzal a rettenetes melléközöngével. Volt idő, amikor minden jó volt. Így emlékszik. Bár nem tudja, mitől volt akkor jó minden, és mitől nem jó most. Nem éheznek, viszonylag jó ruhában járnak, a házuk, ahol együtt lakik a család három nemzedéke, nem mondható tágasnak, sem szépnek, de meglehetősen kényelmesen elférnek benne, van folyó vizük, fürdőszobájuk. Sokan, bizony, nagyon sokan ebben a városban álmodni sem mertek ilyen hajlékról. Persze, nem ismerték a luxust sem, legnagyobb testvérénél, bár már saját családja volt, és gyerekek is születtek, szóba sem jöhetett a saját lakás, ott laktak ők is a többiekkel együtt. Nem zavart ez senkit különösképpen, nem vágytak többre. Mégis tudta, érezte, hogy valami fenyegeti ezt a viszonylagos biztonságot. Nem beszéltek róla otthon, de ott lógott a levegőben a kérdés: vajon meddig tudják így fenntartani magukat? Ha nem jönnek többé turisták a városba, más megélhetés után kell nézniük, és nem igazán tudták elképzelni, mi lehetne az. Valószínűleg szétszéledne a család, menne, ki merre lát, munka, betevő falat után. Régen, úgy gondolták legalábbis, szépen kerestek ezzel: ők voltak a Béka család. A Teknőnek nevezett sziklás öbölben, a tenger fölé emelkedő

szédítő sziklafalról ugrottak a kis öböl mindig vadul hullámzó vizébe. A turistákat vonzotta az attrakció, lelkesen adakoztak a látványos produkcióért. Amit bedobtak a legkisebb testvérei által körbehordozott dobozba, nekik csak aprópénz volt ugyan, de a népes család meg tudott élni belőle.

Valamikor régen kezdődött az egész, amikor az öreg Béka még tizenéves suhanc volt. Ideje nagy részét az öbölben töltötte a barátjaival. Itt lehetett a legjobb fejesekeket ugrani, a parti sziklákon pedig remekül lehetett mászkálni. Az övük volt a világ legjobb strandja, élményfürdője, kalandparkja, és ezt önfeledten élvezték. Versengtek egymással, ki mer magasabbról ugrani. Eleinte két-három méteres magasságról rugaszkodtak neki, majd eljutottak hét-nyolc méterig is, egyre feljebb merészkedtek, elszaladt velük a ló, ahogy a felnőttek mondogatták rosszalóan. És egyre gyakrabban fordult elő, hogy bábázkodók serege követte lélegzet-visszafojtva vetélkedésüket, egyszer valaki egy ötdolláros bankjegyet tett valamelyikük partra terített trikójára. Aztán mások is követték a példáját. Most már nem csak az volt a tét, ki a legjobb ugró közülük, hanem hogy minél bőkezűbb adakozásra indítsák a közönséget. Béka, aki ekkor még gyerek volt, és ez volt az első, önerőből szerzett keresete, a világ leggazdagabb emberének érezte magát. Igaz, amikor először hazavitte a pénzt és letette az asztalra (alapvetően becsületes és jóra való gyerek lévén), hálából egy kiadós verést kapott, mert nem hitték el, hogy nem lopta. De aztán a szomszédság révén „hiteles forrásból” is értesültek a pénz eredetéről. Ekkor tiltani próbálták, „kitöröd a nyakad, fiam”, de nem sokra mentek vele. Békát egyszerűen magával ragadta a mélység mámore. Csakhamar beletörődtek a bolondériájába, főleg, hogy ilyen szépen jövedelmezett, és nemsokára tisztos foglalkozásnak kezdték tekinteni. Béka régi ugrótársai idővel lemorzsolódtak, egyedül maradt, aztán megszülettek, majd felnőttek a gyerekei, és belőlük is ugyanolyan ügyes békákat nevelt, jól működő csapatává váltak, edzéseket tartottak, gyakoroltak, figyeltek egymásra.

Bo volt az egyetlen lány a csapatban. Rá különösen vigyáztak. Az apja eleinte rettentően izgult, amikor ugrott, féltette őt, leginkább attól rettegett, nehogy leessen a szikláról, miközben az ugróhelyre mászik. Ez a félelme idővel oldódott, hiszen Bo ügyesség, bátorság, magabiztosság tekintetében semmiben nem maradt el fiútestvéreitől. Most már ő apja jobbkeze, ő vezeti az edzéseket, ő a csapat esze-lelke.

Bo fürgén kúszott fel a sziklafalon egy keskeny párkányig. Kilépett a szélére, érezte talpa alatt a naptól átmelegedett kőzet megbízható szilárdságát. Ez megnyugtatóan hatott rá. Előbb csak egyenesen maga elé nézett, várta, hogy légzése normalizálódjon. Aztán lenézett az alatta hullámzó, kavargó öbölre. Húsz méternyi mélység tátongott alatta. Az öbölben a víz, a hullámzás ritmusát követve, hol emelkedett, hol süllyedt. Ki kellett várni a megfelelő pillanatot, a legmagasabb vízállást megelőző egy-két másodpercet. Szinte az egész teste felvette a hullámzó öböl ritmusát, légzése, szívverése a pulzáló vízfelszín üteméhez igazodott. Elrugaszkodott. Kitért karral, egyenes lábbal zuhant. A tökéletes testtartás miatt ez a zuhanás inkább tűnt

lebegésnek vagy repülésnek. Vízbé érkezés előtt karját előrenyújtotta. Ujjaival megérintette a vizet. Mintha áram ütötte volna meg, valami belenyilallt. Nem emlékezett, hogyan úszott ki, hogy került haza, mi történt a nap hátralevő részében. Amikor a remekül sikerült ugrás után elmerült a habokban, valaki a parton egy vörös foltra lett figyelmes, amely ott kavargott, ahol az imént Bo elmerült. Többen is a vízbe vetették magukat, hogy felszínre hozzák, de akkorra már fel is bukkant, kissé kábán nézett szét, furcsa volt a tekintete, de intett a többieknek, hogy minden rendben. Csupán felületi horzsolás, legfeljebb nyhe agrázkódás, mondta a szolgálatos orvos a sürgősségi osztályon.

Csúszdaszerű folyosóra emlékezett, amelyen perceként át csúszott sebesen, majd egy homokos felületen landolt, amely tengerfenékhez hasonlított leginkább, de szárazon volt, szabadon tudott lélegezni. Körülnézett, egy vízgömböt látott lebegve pulzálni maga előtt, olyan volt, mint egy óriási szappanbuborék, amikor elválik a fúvókától, és egy ideig formátlanul lüktet, imbolyog, amíg lassan gömbalakot vesz fel. De ez a valami most ellentétes mozgást mutatott be. A gömb lassan átalakult, előbb formátlanul remegő szappanbuborékká, majd felismerhető körvonalai alakultak ki, leginkább egy emberhez hasonlított, két láb, két kar, fej. Igen: egy csillogó, villódzó, áttetsző emberalak állt előtte, teste vízből, kristálytisztá, világos tenger vízből állt. Egy kagylót nyújtott feléje.

Egy kagylót szorongatott a markában a körhátától hazafelé vezető úton, alaposan szemügyre vette, nem látott még ilyen alakú kagylót erre felé a parton, távolról, messzi tengerekről sodorhatta ide valamilyen áramlat. Erősen megszorította a selymes felületű tárgyat: jóleső forróság járta át a testét.

Csillog István rajza

A Szín-téren:
Cat
Johnston
illusztrátor,
vizuális
művész

Különös figurák alkotója

Animációt tanult Walesben, mielőtt Londonba költözött, hogy illusztrátorként, formatervezőként dolgozhasson. A népi kultúra, a természet és a gyermekkor a legfőbb ihletforrása. Számtalan kiállításon szerepel különös maszkjaival, figuráival, rajzaival, amelyeket rendelésre is készít. Weboldalán egyik csomagban vannak a személyes munkák, a másikban az alkalmazott műfajú alkotások. Bizarrr álomvilágának szereplői, mint például a molylepkeember, Kermit, a melegítő békaember, a 70-es évek tornatanár bácsija, a remek kígyófigura, a molylepke-nagybácsi, papír-, textil- és gyurmaalapúak.

Alkotónk felnagyít, torzít, kiemel olyan részleteket az élő- és növényvilágból, amelyeket fontosnak tart megmutatni nekünk figyelemfelkeltő munkásságával. A kis, furcsa lények lenyűgözik művészüket, ezeket egy picit emberivé varázsolja, megszemélyesíti, fantasztikus történetet épít hozzájuk, hogy szerethetővé tegye őket, hogy jobban tudjunk azonosulni velük, hogy magunkra ismerjünk egy-egy figurában.

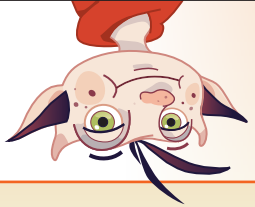

Instagram-oldalán bepillantunk roppant izgalmas munkamódszerébe, az alkotás folyamatába, írhatunk neki, kérdezhetünk... vagy válaszolhatunk az ő kérdéseire, ha elakad, vagy ha be akar avatni bennünket földön kívüli lényei sorsába. Melyiket hogy nevezze, mekkora legyen a mérete, megmutatja fejfedő nélkül, vagy megnézhetjük a karmait... Szóval mindez egy kedves történet része. Engedi, hogy munkája kapcsán egy picit magát az alkotót is megismerhessük.

Ahogy elnézem maszkjait, bizony, van munka bennük, nem is kevés. Rendkívül részletes, kis darabok összeillesztéséből keletkező, pontos, precíz kézimunkákat látok. Finom érzékenységet, törekenységet, életszerűséget, az anyag, a munka tiszteletét.

Nála is alap a rajz. Először vázlatozik, papíron gondolkodik mesebeli figuráiról. Megrajzolja őket több szögből, hogy üljenek, álljanak, vagy éppen széttárnák a karjukat. Aztán a legkifejezőbb gesztust hozza létre, megtalálja a figura karakteréhez legjobban találó anyagokat, öltözéket, jelmezt. Egy kicsit animáció ez, vagy szobrászat és báb-színház, azaz mindezek ötvözete. A színek erőteljesek, kontrasztosak, élővé varázsolják a papírt, rongyot, agyagot. Lelket lehel, varázsol ezekben.

Szép piros a pünkösd reggel... (Arany János)

A pünkösd kereszténység előtti időkben ismert őse az ókori floralia volt, Flórának, a virágok és a tavasz római istennőjének ünnepe (Giovanni Battista Tiepolo: *Flóra istennő győzelmi szekerén*, 1743)

A zsidó vallásuk sávóút ünnepe – hétszer hét nappal húsvét után – az ószövetségi időkben az aratás utáni hálaadás napja volt, ma Isten törvényei átadásának, a judaizmus születésének ünnepe (10. századi Biblia-illusztáció)

A galamb – a pünkösd keresztény jelképe – arra emlékeztet, hogy (a Bibliában leírtak szerint) Isten lelke fehér galamb képében szállt le a megkeresztelt Jézusra (Pietro Perugino: *Jézus keresztelese*, 1498)

A képzőművészetben a középkortól napjainkig – többnyire lángokkal körülvett – fehér galamb alakjában ábrázolják a mennyből alászálló Szentlelket (Tiziano Vecellio: *A Szentlélek eljövetele*, 1545)

Pünkösd napján – a húsvét utáni ötvenedik napon – a Szentlélek eljövételét, a keresztény egyház születésnapját ünnepeljük. (Az ünnep neve az ötvenediket jelentő pentekoszté görög szóból ered.)

Az Újszövetségben leírtak szerint Krisztus mennybemenetele után Mária és az apostolok (Jézus kiválasztott tanítványai) együtt várták a Szentlélek megígért alászállását. Hirtelen hatalmas szélvihar támadt, betöltve a házat, majd lángnyelvek szálltak le az összegyűltekre. A szétáradó szent szellem adományaként az apostolok különféle nyelveken kezdtek beszélni, hogy minden népnek hirdethessék az evangéliumot. Az első napon megkeresztelkedett, mintegy háromezer hívő alkotta az első keresztény gyülekezetet. Megszületett a jeruzsálemi ősegyház.

A magyar nyelvhasználatban állandó szókapcsolat a piros pünkösd napja. Ott van gyermekdalainkban (Mi van ma, mi van ma? / Piros pünkösd napja...), népdalainkban (Piros pünkösd napján mindenek újulnak, / A kertek, a mezők virágba borulnak...), a múlt században divatos magyar nótákban (Piros pünkösd napján láttalak meg Téged...) stb.

Az ünnep liturgikus színe is a Szentlélek eljövételét jelképező lángnyelvekre utaló piros szín: a templomokat piros virágokkal – rózsával, pünkösd rózsával – díszítik, a katolikus papok piros miseruhát öltenek. (Egyes vidékeken még a menyasszonyoknak is illik piros ruhába öltözni a pünkösd napján tartott esküvői szertartásokon.)

Pünkösdkor az őskeresztény egyház születését (is) ünnepeljük, a Szentlélek alászállásának napján megkeresztelkedőkre emlékezve (Masaccio: *A neofiták megkeresztelése*, 1426)

A középkorban Rózsák vasárnapjának is nevezett ünnepen a lángokat jelképező, magasból hulló rózsaszirmok (feltételezés szerint) másfél évezrede borítják virágszőnyeggel a római Pantheon padlóját

Áldozósütörtök, Jézus mennybemenetelének ünnepe – a pünkösd ünnepkör részeként – az ifjak felnőtté avatásának, hitük megerősítésének ideje (Pietro Perugino: *Jézus mennybemenetele*, 1500 körül)

Áldott szép Pünkösdnek gyönyörű ideje... (Balassi Bálint)

A szelídséget, reményt és tisztaságot jelképező fehér galamb az őskeresztény ábrázolásokon az emberi lélek szimbóluma (4. századi falkép a római San Lorenzo katakombában)

A Szentlélek – Jézus halála előtt megígért – eljövételére várók reneszánsz kori ábrázolása (a képen a tizenkettedik apostol az áruló Júdás helyére választott Máttyás)

A 17. századi metszeten a Szentlélek galamb képében jelenik meg, és a lángnyelvek a szélvihart jelző felhőkből ereszkednek Jézus tanítványai és a középpontban ülő Szűzanya fejére (Mauritz Lang: *A Szentlélek eljövetele*)

Te nyitod rózsákat meg illatozásra, / Fákat is te öltöztets sokszínű ruhákba (Balassi Bálint) – A pünkösd jelképei

A pápa által kiválasztott (a világ különböző tájairól érkezett) püspökök tanácskozása (szinódusa) 305-ben rendelte el – a húsvéti ünnepkör befejezéseként – a Szentlélek eljövételének megünneplését. Ezt követően a galamb, a szélzúgás és az isteni hatalmat jelképező lángnyelvek a Szentlélek és egyúttal a pünkösd legfontosabb keresztény szimbólumai lettek.

A pünkösdvasárnap miséken egykor gyakran emlékeztettek a Szentlélek eljövételére a templomokban szabadon engedett fehér galambok, noha Magyar István 16. századi prédikátor „az országokban való sok romlások” egyik okának éppen „az pünkösd napi fagalambnak mint ha mennyből Szentlélek jöne” alábocsátását tartotta.

A középkori pünkösd istentiszteleteken a Szentlélek érkezését jelző tüzet tápláló szél zúgását többnyire kürt- vagy harsonaszó idézte fel. A képzőművészetben a szélvihart évszázadok óta fénysugarak és gomolygó felhők jelenítik meg.

Az egyik legrégebbi pünkösd népszokás volt a bibliai lángnyelveket utánzó, égő szalmacsóvák lehajtása a templomok tornyából, illetve – a misét követően – meggyújtott kenderköccsomók ledobálása (a hívők közé) a karratról vagy a templom padlásáról. A balesetveszélyes középkori szokást a 16. századtól a lángnyelveket jelképező piros rózsaszirmok – elsősorban az ünnep népi szimbólumává vált, májusban virágzó, ezért pünkösd rózsának is nevezett bazsarózsa szirmainak – hullatása váltotta fel.

Balassi (alcímünkben idézett) tavaszénekének rózsái és virágzó zöld ágai – a szalagokkal díszített, akár 8–10 méter magas májusfákhoz hasonlóan – az ünnep népi szimbólumai

A keresztény ikonográfiában a Szentlelket – olajjaggal ábrázolva a békét – jelképező galamb az erdélyi templomok késő reneszánsz kori kazettás mennyezetein is megjelenik (Parajdi Ilyés János festő-asztalos mennyezetkazettája a tancsi református templomban, 1676)

Az egyik leglátványosabb pünkösd hagyomány a római Pantheon kupolájának nyílásán át az ünnepi mise (a Teremtő lélek, jöjj közénk... kezdetű himnusz éneklő) résztvevőire rózsaszirmok millióinak alakjában hulló virágszó

A pünkösdi királyt társai virágkoszorúval ékesítik, és a versenyt követően sokfelé a dicsőségét hirdető ünnepi menet járta/ járja végig a falu utcáit

A pünkösdi király megválasztását megelőző, vidékenként változó ügyességi versenyek egyike a magasra akasztott koszorú leszakítása a lovasverseny során

A barcasági Apácán ma is élő hagyomány a kakasütés vagy kakaslövés – ma már céltáblára rajzolt áldozattal –, amely (bár hagyományosan húsvétkor kerül rá sor) a pünkösdikirály-választás próbája is lehet

A hiedelem szerint a pünkösöd napjának hajnalán a házakra, istállókra, kerítések lécei közé tűzött nyírfa-, bodza- vagy jázminágak (képünkön) távol tartották az ártó, gonosz szellemeket

Az ablakokba tett bodzaágak a boszorkányoktól, illetve a villámcsapástól védték a házakat, amelyek ablakait néhol nyitva hagyták, hogy a Szentlélek beszállhasson lakóikra

A magyar falvakban – akárcsak a környező, a pünkösöd napját ezer éve virággal köszöntő országokban – az ünnep éjszakáján a lányos házak ablakaiba csempészett bazsarózscsokor szerelmi jelkép volt

A 19. században látványos népszokás volt az ünnepi díszbe öltözött pünkösdi király és királyné vidám zeneszóval kísért lakodalmos menetének végigvonulása a község utcáin

A pünkösdikirályné-járás során a lányok énekelve, jókívánságokat ismételve róják a falvak utcáit, kendőt tartva a menet közepén haladó (rózsakoszorúval koronázott, néha fátollal letakart) királyné fejé fölé

A májusfát – szerelmi ajándékként vagy a királyválasztás egyik próbájaként – néhol pünkösöd vasárnapján állítják a lányos házak kapujához, udvarára (Vankóné Dudás Juli festménye)

A hagyományosan a május elsejére virradó éjszakán állított májusfákat sokfelé a pünkösdi tavaszbucsúztató, nyárköszöntő ünnepen „táncolják ki” és bontják le (Vankóné Dudás Juli festménye)

A napfelkelte előtt zsebkendőbe (néhol lepedőbe) gyűjtött pünkösdi harmatnak egészségmegőrző, szépségvarázsló (takarmányba keverve az állatokat a betegségektől megvédő) erőt tulajdonítottak

A templomkertekben úrnapiján (a pünkösöd utáni második hét csütörtökén) felállított sátrakat díszítő virágoknak gyógyító hatást tulajdonítottak: a szirmaikból főzött teát torok- és szemgyulladás, kéz- és lábfájás orvoslására egyaránt hatásosnak tartották

Vízhez kapcsolódó, párválasztó néphagyomány a pünkösdi „ladikázás” (csónakázás), amelyet a régi időkben kézfogó is követhetett, ha az eladósorban lévő leány magával vitte szépen kifaragott, szerelmi ajándékként kapott evezőjét

A moldvai csángók ősi hagyománya a pünkösdi „napbanezés”, amelynek során – a hiedelem szerint – az imádkozva, énekelve virrasztók napkeltekor megláthatják a galamb alakjában felrepülő Szentleket vagy a Szűzanyát

Sőt még az végbéli jó vitéz katonák... / Most azok is vigadnak, s az időt mulatják (Balassi Bálint) – Pünkösdi népszokások

A 17-18. században a katonák – köztük a Balassi korában a törökök ellen harcoló végvári vitézek – legkedveltebb ünnepe a pünkösöd volt, amikor a csatározást egy napra a mulatozás váltotta fel. Az ünnep legfontosabb eseménye a májuskirály vagy huszárkirály megválasztása volt, akinek (rangjától függetlenül) mindenki engedelmisséggel tartozott. Egy napon át tartó uralma idején törvényt hirdethetett, ítélezhetett, és társai illendő viselkedésére is vigyázni kellett.

A pünkösdi király választása Európa több országában elterjedt (néhol ma is élő) népszokás. A magyar falvakban erőt és ügyességet igénylő versenyek – általában lóverseny, néhol birkózás, bothúzás, rönkcipeles, kaszálás, bikafekezés, kakaslövés – győztesének fejére került a királyi hatalmat jelképező virágkoszorú. „Uralkodása” idején utasításait követték a falvaik legényei, hivatalos volt minden lakodalomba, mulatságra, kocsmai fogyasztását a közösség fizette, lovait, marhát társai őrizték. A néhol egy évig, máshol egy hétig vagy mindössze egy napig tartó hatalmukra emlékeztet a gyorsan elmúló dicsőségre utaló „rövid, mint a pünkösdi királyság” szólás.

Mivel egy király mit sem ér asszony nélkül, népszokássá vált a pünkösdi királyné megválasztása is. A rózsakoszorú eredetileg a legszelídebb, legszerényebb, legszorgalmasabb nagylány fejét ékesíthette, később a „királyasszony” szépsége is a feltételek közé került.

Újul még az föld is mindenütt tetőled (...) / Folyó vizek, kutak csak néked tisztulnak (Balassi Bálint) – Pünkösdi hiedelmek

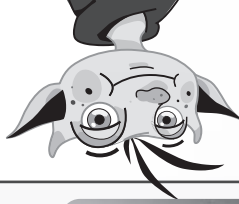
A pünkösöd évszázadokon át a tavaszi szántás, vetés befejezése utáni és a nyári munkálatok kezdete előtti megpihenés – mulatozással, táncsal, szerelmelel, bő termést, gyermekáldást biztosítani hivatott szertartásokkal egybekötött – örömmünnepe volt, amelyhez számos babona, hiedelem, jóslás, varázslás kapcsolódott.

A legrégebb hiedelmek az életet adó vízhez kötődtek. A néphit szerint a pünkösdi rózsza mosdóvízbe tett szirmai a lányok egészségét és – a pünkösöd napján szedett hajnali harmathoz hasonlóan – a szépségüket biztosították. A harmat varázsereje természetesen a virágtól is függött, amelyről gyűjtötték. A szeplők leghatásosabb ellenszerének pl. a búzavirág és a rózsza, a szemfájás gyógyítójának a rozs harmatját ítélték. Régen úgy tartották, hogy a pünkösdhajnali rituális fürdés egész évre védelmet biztosít a betegségek (elsősorban a pattanások) ellen.

Számos hiedelem kötődött a rontástól, betegségektől védő (napjainkig gyógynövényekként ismert) növényekhez is.

Pünkösöd napja dologtiltó nap volt: tilos volt az állatok befogása, kenyér dagasztása és sütése, az elégetett kenyérhéj hamujának termőföldre szórása azonban jó termést, gazdag aratást ígért. Időjárás- és termésjósló nap is volt, bár (tekintve, hogy mozgó ünnep) a jóslások nem egyértelműek. Míg népi időjósok szerint a májusi eső egyértelműen aranyat ér, a pünkösdi ritkán hoz jót, de ígérhet bő szőlőtermést is.

Pünkösdi szombatjának hajnalán a szentmise színhelye felé igyekvő keresztelők (kereszt alatt, templomuk zászlójával és településtáblával vonuló zarándokcsoport)

Gyimesi csángó keresztelők keresztelők, templomi zászlókkal és fehér ruhában, hímezett mellényben, akárcsak másfél évszázaddal ezelőtt, Orbán Balázs korában

Várakozó pünkösdi búcsúsok sokasága Erdély legfontosabb zarándokhelye, a Sárlos Boldogasszony tiszteletére épített csíksomlyói kegytemplom bejárata előtt

A csíksomlyói kegytemplomban álló, 1510-es években faragott szobor Napbaöltözött Asszony alakjában jeleníti meg a holdsarlón álló, csodatevő Szűzanyát, akinek testét napsugár-, fejét csillagkoszorú övezi

Ily jó időt érven Isten kegyelméből, / Dicsérjük szent nevét fejenkint jó szívből (Balassi Bálint) – A csíksomlyói búcsú

A csíksomlyói Mária-kegyhelyre, a Szűzanya csodatevő szobrához való pünkösdi zarándoklat, illetve a szabadtéri ünnepi mise hagyományának első írásos emléke a 15. századból maradt fenn. Akkor válhatott a Kissomlyó- és a Nagysomlyó-hegy közötti nyereg búcsújáró helyé, ahol a környék népe a Mária-ünnepeken összegyűlt.

A legenda szerint a búcsút egy csata emlékére tartják, amelyben Csík, Gyergyó és Kászon Csíksomlyón gyülekező népe 1567-ben, pünkösdi szombatján győzelmet aratott – az unitárius hitre való áttérésüket kényszeríteni akaró – János Zsigmond erdélyi fejedelem hadai felett. (A történet feltehetőleg nélkülözi a valóság alapját, a művelt és igazságos uralkodó ugyanis az alig egy évvel később tartott tordai országgyűlésen foglalta – a világon először – törvénybe a vallásszabadságot.)

Orbán Balázs a Székelyföld leírásában megemlíti a Gyimesbükk közelében emelkedő Szép Havas tetején (a Moldvát Székelyfölddel összekötő szekérút mentén) állt, a Szentlélek tiszteletére emelt kápolna romjait, amelynek közelében egykor kilenc moldvai csángó falu lakossága minden pünkösdkor összegyűlt, fehér ruhában, aranyhímezésű fehér zászlókkal. Itt találkoztak gyimesi csángó és csíki székely testvéreikkel, hogy együtt mehessenek a somlyói búcsúra.

Az utóbbi évtizedekben a csíksomlyói búcsú (felekezettől függetlenül) az összmagyarság kitüntetett vallási és nemzeti jellegű eseményévé vált.

Százazrek imádkoznak minden év pünkösdjén a – 2020-ban kiemelt nemzeti értéknek (hungarikumnak) nyilvánított – csíksomlyói búcsú alkalmából celebrált szabadtéri ünnepi szentmisén

A nyeregben a Makovecz Imre által 1996-ban tervezett, kettős keresztrel ékesített, színpadrésszel is ellátott Hármashalom-oltár várja a búcsúra érkezőket

1990 óta szinte végeláthatatlan sorokban – Ausztráliától Kanadáig a világ minden tájáról – érkeznek a búcsújáró magyarok a két Somlyó-hegy közötti nyeregbe, a szabadtéri szentmise színhelyére

Jóslás, kártyavetés, varázslás

A cigányok tudják, hogy a jelek és az előjelek üzeneteket és figyelmeztetést hordoznak, mivel már ezelőtt is jó hatása volt annak, ha odafigyeltek rájuk. Tudják, hogy az átkok és az áldások hogyan működnek, látták, ahogy egy látomás valóra vált, érezték a tündérek, szellemek, vámpírok és más misztikus teremtmények jelenlétét. Mindez hétköznapi életük része.

A cigány asszonyok kereseti forrása a házaknál végzett alkalmi munka mellett a jóslás, ennek egyik formája a kártyavetés. A cigány kártya 36 lapból áll, mindegyik kártyalapon négy nyelvű szöveg van: német, angol, olasz, magyar. Az olasz helyett állhat szlovák, szerb, horvát szöveg. Az egyes kártyalapok szövegei:

Vetőr-Bodoni Barnabás illusztrációja

váratlan öröm, utazás, üzenet, lelkesz, katonatiszt, gyermek, szerelmes nő, szerelem, hold, tolvaj, betegség, gondolat, kevés pénz, szomorúság, veszteség, bosszúság, vágy, özvegyasszony, hamisság, szerencsétlenség, ház, látogatás, féltékenység, pénz, halál, szerencse, özvegy férfi, levél, szerető, ellenség, remény, ajándék, állandóság, hűség, örvendezés, bíró, házasság. A kártyavetés tudományát a férfiak is gyakorolhatják. A cigányok egymásnak nem szoktak jósolni, hiszen a családban valaki mindig tud jósolni, s ezért pénzt sem kérhetnek egymástól.

A jóslás valószínűleg az a művészet, amit leginkább azonosítanak a cigányokkal, ők ismerik a jövődőlési módszerek legtöbbjét. Legismertebb jósmódszerek és eszközök napjainkban a tarot kártya, a kristálygömb, de lehet jósolni tenyérből, tojásból, ólomöntvényből, babszemekkel,

rostaforgatással stb. A cigány asszony tealevelekből is jósolhat. A kérdezőnek innia kell a teájából, csak egy kanálnyi vagy egy kicsivel több maradhat a csésze alján. A bal kezében kell tartania a csészét, és háromszor meg kell kevernie a tartalmát, az óramutató járásával ellentétes irányban, és azután ki kell önteni azt, a csészét pedig át kell adnia a jósnak, aki a tealevelekből jósol.

A cigány kártya (játékszabály): A kártyát jól összekeverjük, és balról jobbra három kupacban emeljük. Ezután megnézzük, mit mutatnak az egyes kupacok felső kártyái. A három csomagot ismét összerakjuk úgy, hogy az első kupac alá kerüljön a második, a második alá pedig a harmadik. Keverés nélkül kirakjuk négy sorba. Mindegyikbe hét kártya kerül képpel kifelé. A kézben maradt négy kártyát a kérdező választása alapján további egy-egy kártyára kell rátenni leborítva. Felfedve azokat megnézzük, hogy mi jött ki. Tovább úgy jósolunk, hogy jobbról balra haladva, minden kártyalap jelentését az utána következő jelentésével hozzuk össze. Egyik kártya sem jó vagy rossz önmagában. Mindegyiket egy szöveggé kell értelmezni, azzal együtt, ami mellette található, és ott, ahova az osztás szerint került. Észre kell venni azokat az „érzéseket”, amelyek a kártyákból származnak.

Példa a hold értelmezésére: mivel misztikus és mindig változó, sokféleképpen lehet értelmezni. Az okkult erő titkait és rejtélyeit jelezheti. Ezáltal egy olyan érzés jöhet, ami nem egészen jó, vagy valami olyan után vágyódhatunk, ami nem lehet a miénk. Ez az álom, az ambíciók és a hírnév kártyája, valamint a becstelenség, az aljasság és az örültség is.

(Felhasznált forrásmunkák – Rostás-Farkas György: *Ósi cigány mesterségek és foglalkozások. Le romenge butya*, Budapest, 2000.; Carmen Eleonore Luzbel: *Cigánymágia. A jövődőlés, a bűbáj és a varázsigék alkalmazásának könyve*. Fordította: K. Bényei Mária. Hermit Könyvkiadó, 2019)

Majom a biciklin

Egy ideje úgy alakult az életünk, hogy többször töltöttünk több hetet Dél-Spanyolországban. Itt az idő nagyjából mindig alkalmas a biciklizésre, úgyhogy még az elején befektettünk egy-egy másodkézből vett biciklibe. Egy a fiamnak, egy nekem. Az én biciklim zörög is, nem is túl menő, de azért jól szolgál. Lábfékje van, pont jó az ilyen régi vágásúnak, mint én. A fiam a sajátját hamar kinőtte, beadtuk a bicikliboltba, fizettünk még egy kis pénzt, és vettünk neki egy nagyobbat. De a négy hónap alatt, amíg nem tartózkodtunk itt, olyan sokat nőtt, hogy a bicikli, amely ősszel még egy icipicit nagy is volt neki, egyszeriben kicsi lett.

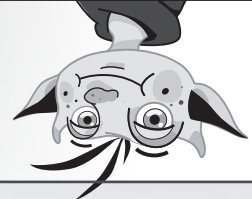

Az első napon, amikor kimentünk biciklizni, nem is értettük, hogy mi a baja. Folyton lemaradt, panaszkodott, hogy nagyon fárasztó. Kezdetben még morogtam is egy sort, hogy látod-látod, ezért kellene többet edzeni. Aztán megijedtem, hogy talán valami baja van. Aztán azért aggódtam, hogy el-lustult vagy elkényeztettem, vagy valami más dolog nincs rendben, esetleg rontottam el én vele kapcsolatban. Pedig semmi mással nem volt baj, csak a biciklivel, de ehhez az kellett volna, hogy bevalljam magamnak: látom én, hogy kinőtte, de most nincs pénzem, hogy lecseréljem egy újra. Vagy hogy bevalljam, nem is akarom lecserélni, mert úgysem akar többet jönni, s akkor most már bírja ki a kicsi biciklivel. Aztán persze, még én csodálkoztam, hogy nem akar bicajozni jönni.

Ma ismét kimentünk, egy nagyobb túrára. Már az elején, egy emelkedősebb résznél kérte, álljunk meg pihenni. Majd hirtelen megkérdezte, hogy nem cserélünk csak egy kis ideig? Míg kipihen magát. Cseréljünk, feleltem, és igyekeztem rejtgetni a kelletlen hangnemet. Leforrázottan ültem fel a biciklire. Mivel szinte egyforma magasak vagyunk, nagyjából tudtam, mire számíthatok. De csak nagyjából. Rosszabb volt. Nagyon gyorsan kifulladtam, folyton lemaradtam, állandóan tekernem kellett, hogy valamennyire utolérjem az előttem a biciklivel majdhogynem andalgó férjemet és fiamat. Eléggé nagy túrara indultunk, és úgy tettük meg, hogy folyton cserélgettük egymás között a bicikliket. Így kibírható volt, s mivel az eső elkapott, és persze, nem kiépített bicikliúton mentünk, hanem egy folyóparti ösvényen, időnként nagy tócsákon át vagy nyakig sárban kellett tekerni, még izgalmas is lett.

Egyszer, amikor a fiam az én biciklimmel ment, én meg az övével, a kicsivel, amelyen pont úgy éreztem magam, mint valami majom a cirkusban, ahogy a térdem pedálozás közben a kormány fölé emelkedett, lemaradt, bevárt. – Most már megérted, anya, hogy miért fáradtam el olyan hamar. – Megérttem – feleltem. – És elnézést kell kérnem, mert hibát követtem el. Igaz ugyan, hogy eleinte nem volt pénzem, hogy befektessék a biciklid lecserélésébe, de utána, amikor lett, azonnal ez kellett volna legyen a legfontosabb. Ha meg nem lett az, nem kellett volna erőltetnem a bicajozást. – Nem baj, anya – felelte –, így, hogy cserélgetjük, ki lehet bírni.

Igen, így, hogy cserélgetjük a helyzeteket, nemcsak ki lehet bírni, de sok mindent sokkal gyorsabban meg lehet érteni is, sok új dolgot tanulhatunk magunkról, egymásról, és a végén még kacagni is tudunk a majmon a biciklin.

Karantén-kamaszodás

Tanácsok önállósodó tiniknek pandémia idejére

Vegyük csak sorba, mit is tudunk a kamaszkorról: lelki értelemben nagyon fontos (ha nem a legfontosabb...) fejlődési szakasz. Erik H. Erikson fejlődépszichológus elmélete szerint minden életszakaszt egy válság határoz meg. „*Ki vagyok én, és mi lehet belőlem?*” – kérdezi önmagától a zsenge ifjú. Tudjuk, hogy ebben az időszakban alakul ki az identitás, az önkép, az önálló világlátás, illetve ekkor hoznak meg a gyerek- és felnőttkor között lebegő tinédzseres olyan hosszú távú döntéseket, mint például a pályaválasztás. Olyan időkben, amikor azt sem lehet tudni, milyen szabályozások lépnek életbe akár a következő héten...

Fontos tudnotok, hogy jogos a frusztrációtok. Óriási veszteségeket éltek át, és talán életetek egyik legszebb és legnehezebb időszakát „hagyjátok ki”. Ha elmaradt az évszáró, a várva várt nyári tábor, a verseny, amelyre minden évben benevezel, még fájdalmasabb lehet a hiányérzet. Hiába, hogy 0–24-ben együtt vagytok online a haverokkal, ez nem az igazi. Abban az életszakaszban vagytok, amikor kint kéne bandáznótok a városban, szerelemben esve vagy épp az összetört szíveteket siratva, határokat feszegetve. Ehelyett össze vagytok zárva azokkal, akiktől épp el kéne szakadnotok.

Örök optimista vagyok, szerintem semmi nem történik ok nélkül. Hidd el, a szüleid nem lettek gázabbak, mint amilyenek kisebb korodban voltak, egyszerűen szinte törvényszerű, hogy eltávolodsz most tőlük. Mégis, amíg velük élsz, és ők felelnek érted, kompromisszumokra van szükség. Az internet telis-tele van olyan tanácsokkal, amelyek a kamaszokkal egy háztartásba összezáródott szülőknek kívánnak segítséget nyújtani, így arra gondoltam, talán nektek sem árt néhány „kezelési útmutató” hozzájuk.

0. tanács: empátia. Csapkodod az ajtót, flegmán nézel rá, a tekintetben pedig benne van minden, ami csak átsuhan a gondolataid között. Ő ezt látja. Érti. Tudod, nem rajta múlik, hogy világjáró van, hogy felborult az egész életed, hogy esetleg félt téged, magát, a nagyszüleidet, emiatt nem enged sehová... Pro tipp: nézz bele egy szelfikamerába, amikor éppen a gyilkos/unott tekinteted ül ki az arcodra. Ha merész vagy, készítsd képét is!

1. tanács: dicséret. Neked is jólesik, ha észreveszik, illetve szavakkal vagy tetteikkel kifejezik, milyen ügyes voltál. A

szülő is ember. Vacsorát készít, elvisz téged ide-oda. Gondoskodik rólad. Támogatja az újabbnál újabb hobbijaidat. Keress apró dolgokat, amelyekért hálás lehetsz neki!

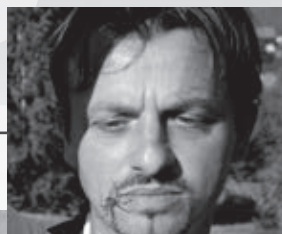
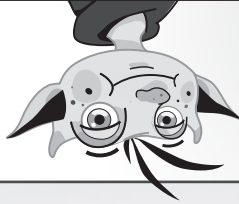
2. tanács: bizalom. Minden egyszerűbb, ha kölcsönös a bizalom. Néha ehhez az kell, hogy te engedd a bizalmadba, néha az, hogy ő nyíljon meg neked. Szerencsére mindkettőt elő lehet segíteni. Sokkal könnyebben fog elengedni valahová, ha látja, hogy a tanulmányaidra nem lesz hatással egy kis szabadság. Beszéljétek meg!

3. tanács: alku. Ha az előző nem válik be, jöhet egy kis „maffiamódszer”, a megvesztegetés! Te ismered a szüleidet, így tudod, mi a gyenge pontjuk. Mindenki számára van olyan házimunka, amelytől a legszívesebben falra mászna. Vállald be te! Az a mániája, hogy világhírű hegedűművész leszel? Ígérd meg, hogy napi x időt gyakorolsz pluszban! Egyeztetek meg az alku tárgyában, és írjátok is le azt!

4. tanács: ölelés. Irtó nehéz lehet anyukádnak például, hogy az a tündéri, selyemhajú, pisze orrú, édes kis cukorborsó, aki te voltál valamikor réges-régen, mostanra szűrős szemmel néz rá, ha pusztít nyom a feje búbjára. Tudom, hogy titokban te is vágysz rá, ne tagadd! Egy kicsit könnyebb lehet azonban, ha te kezdeményezed az ölelést. Ez a tanács jól kombinálható a nulladikkal és az elsővel, viszont visszas hatást kelthet, ha a harmadikkal együtt vedted be. Ne légy átlátszó, inkább keresd meg, várd ki a pillanatot, amikor szívből jön!

Végeztem egy mini közvélemény-kutatást arról, hogy milyen következtetésekkel, tanulságokkal zárták ezt a tanévet a diákok és a tanárok. A **cimbora.net/kamaszok** oldalon, a témához kapcsolódó cikkekben olvashatjátok a válaszokat. Megosztanád velem a történetedet? Írj a csilla.e.nadasdi@gmail.com e-mail-címre!

Békák, hüllők, csúszómászók

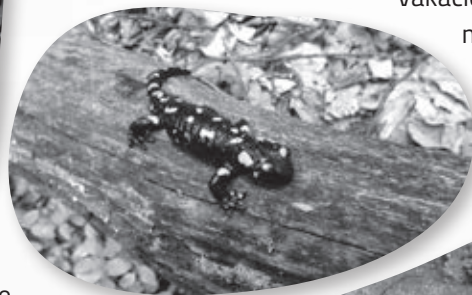
Csúszómászók: kétéltűek és hüllők. Gőték, szalamandrák, békák, gyíkok, kígyók. És krokodilok, teknősök meg egyéb érdekes állatok, de maradjunk csak a nálunk is fellelhető csoportoknál, fajoknál. Közös bennük, hogy hidegvérűek. Pontosabban, nem képesek állandó hőmérsékleten tartani a testüket, vérüket. Ezért melege, napra van szükségük. Hidegben mozgásuk lelassul, energiát takarítanak meg, melegben aktívak, vadásznak, többet mozognak. Nem mindenki kedveli őket, de vannak, akik szívesen tartják otthoni állatként vagy kutatják, vizsgálják őket. A legtöbb állatkertben is tartanak hüllőket kisebb-nagyobb terráriumokban, medencékben.

A kétéltűek közül a békák a legismertebbek, de a szalamandrákat is elég sokan ismerik. A hüllőkön belül az egyes fajokat sokan keverik, így gyakran esik áldozatul a teljesen ártatlan vízisikló vagy erdei sikló a viperától rettegőknek. Bár egyes békafajok bőrváladéka szembe, orra kerülve okozhat irritációt, jó tudni, hogy a hazai kétéltűfajok mérgeanyaga igen szerény mennyiségű, komolyabb mérgezést semmilyen

esetben nem válthat ki. Elég tehát a kézmosás, ha túl sokat fogdossuk a békákat, felesleges pánikolni. Hasonló a helyzet a hüllőkkel is, a viperán kívül a többi, nálunk élő kígyófajnak nincs méregfoga, tehát tapintása, de még harapása sem jelent komoly veszélyt. A viperamarást azonban komolyan kell venni, a sérültet minél hamarabb kórházba kell juttatni, hogy megkaphassa a megfelelő ellenanyagot.

Szépségük, egyediségük, hasznosságuk (rengeteg rovar, szúnyogot, apró rágcsálókat fogyasztanak) messze meghaladja azt a kellemetlenséget, esetleg veszélyt, amit jelentenek, ezért ha tehetitek, fotózzátok, csodáljátok őket, ha pedig irtóztok tőlük, akkor inkább kerüljétek, de ne pusztítsátok. Pár fotóval kívánok nektek kellemes vakációt és sikeres csúszómászó-figyelést!

A láthatatlanná tévő maszk című kötetből

(A könyvről többet megtudtok a Köllő Zsófiával, a szerkesztővel készített interjúkból a 10. oldalon)

PAKUCS-DAMOKOS KAROLINA

Nem látlak eléggé!

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szerencsétlen, gonosszá vált városka, Nia. Ezt a városkát egy szép napon meglátogatta Yakusa, az érzelmek tündére. A niaiak meg sem próbáltak kedvesen viselkedni egymással a különös vendég előtt. Gyűlölködő pillantásokat és haragos szavakat váltottak.

Yakusa csalódottan tapasztalta, mivé váltak itt az emberek. Gondolta, ha elveszi tőlük a közelséget, rádöbbennek, mennyire szükségük van rá. Megátkozta őket. Nem mehetek másfél méternél közelebb egymáshoz, ha mégis, akkor a számukra legfontosabb ember örök álomba merült. Az átok csak akkor törik meg, ha a niaiak megtanulnak szeretni.

Miután kiszórta az átkot, a tündér pár hétig a városban maradt, hátha felnyílik az emberek szeme, de nem így történt. A város lakói boldogok voltak, hogy van ürügyük kerülni egymást, ki se mentek házaikból. Munkájukat sem végezték el, mert féltek közel menni egy- máshoz. Nem egymást féltették, csak nem akarták megtudni, ki áll a szívükhöz legközelebb.

Yakusa látta, hogy rontott a helyzeten, a nemtörődöm emberek éhen fognak halni, de nem tudta már visszavonni az átkot.

Maszkot adott az embereknek, amely érinthetlenné, láthatatlanná tette viselőjét. A niaiak újra munkába álltak, de mivel látniuk sem kellett egymást, még jobban elhidegültek. Yakusa bánatos volt, hogy nem sikerült megjavítania az embereket, de hagyott nekik egy utolsó menszvárat: a maszk nem áll a szeretet útjába. Ha lelki társak találkoznak, a maszkjuk felfedi szemüket. Azt remélte, lesz majd egyszer két niai, akik szeretnék meglátni egymást, és esélyt akart adni nekik. Ezek után elhagyta a várost.

Az élet ment tovább Niában, az emberek mit sem törődtek egymással. Az asszonyok kötelességből szültek és neveltek gyereket. A férfiak kötelességből dolgoztak. A gyerekek kötelességből jártak iskolába. Minden rideg, gépies megszokással vált. Az emberek nem gondolkodtak az életük értelmén, nem kérdőjeleztek meg semmit, csak cselekedtek. Nem fájt nekik semmi, nem örültek semminek.

Ebbe a világba született bele a kis Nálím. Szépen, rendszeren felcseperedett, egy cseppet sem vágyott semmire, pont úgy, mint a többi üres lélek. Egészen addig, míg kilencedikes nem lett. Az osztályába sietett éppen, meg volt győződve róla, hogy maszkja elrejtje a külvilág elől, amikor is pontosan másfél méterrel előtte befordult a sarkon egy szempár. Fekete, mint az éj. Nálím megborzongott. A szempár farkasszemét nézett

vele. Nem volt ijesztő a feketesége. A fiú úgy érezte, örökké nézné ezt a szépséget. Mire észhez tért, már el is tűnt. Nálím beért az osztályba.

– Ha mindenki elhelyezkedett biztonságos távolságban, vegyétok le a maszkokat! – rendelkezett a tanár.

Hogy nyomon lehessen követni tevékenységét, az óra ideje alatt minden diák köteles volt lenni a láthatatlanná tévő maszkot. Nálímot mindig is zavarta ez a szabály. Alapvetően senki sem lázadozott ebben a városban, de Nálímot zavarta, hogyha nézik. Egész életét arctalanul töltötte, még tulajdon anyja is csak egyszer láthatta meg őt. Most sem fedte fel magát.

– Nálím, vedd le a maszkot most! – ordított a tanár.

Nálím levette a maszkot, de nagyon bosszúsán nézett a tanárra, aki bólintással vette tudomásul, hogy immár „jelen” van.

– Új osztálytársatok jöttek. Mutakozz be! – rivallt rá egy lányra az első padosorból.

Ekkor a lány az osztály felé fordult. Nálím majdnem kifordult a padból. A fekete szempár nézett rá! Itt van! Az osztálytársa lett! De mi ez az érzés? Olyan, mint amiről olvasott abban a rettenetes házi olvasmányban. Öröm lenne?

– Sziasztok! A nevem Deara. Örülök, hogy megismerhetlek titeket. Most költöztünk ebbe a városba. Remélem, jóban leszünk – szólott mosolyogva. Nálím életében még soha nem látott mosolyt.

– Nyáltenger, ülj már le! – ordította egy fiú.

– Kezdjük el az órát! Haza akarok menni – mondta egy lány.

– Leütlek titeket! – kiabált rájuk dühösen Nálím, amint meglátta a lány legörbülő ajkát, csaldótt pillantását.

Deara szomorúan battyogott haza. Csak arra bírt gondolni, vajon ebben a városban miért ilyen rosszindulatú mindenki. Ő még nem tudta, miért viselik a maszkot, nem ismerte az átkot.

Reggel Nálím más emberként ébredt. Köszönt édesanyjának, jó napot kívánt mindenkinek, akivel

csak találkozott. Nem tudta miért, de így érezte helyesnek. Boldogan vette le a maszkot órán, és minden erejét beleadva próbálta lemásolni Deara tegnapi mosolyát. Deara félve ült a padban. Nem akart az osztálytársak útjába kerülni. Első szünetben Nálímot egyenesen hozzá vitték lábai. Arcizmai most már ösztönösen mosolyba rendeződtek:

– Szia! Nálím vagyok – mutatkozott be.

– Te kedves vagy... – lepődött meg a lány.

– Tudom, elég érdekes. Még soha nem voltam kedves, nem mosolyogtam, és nem is álltam szóba senkivel. Eddig azt sem tudtam, hogyan kell kedvesnek lenni. De ma így ébredtem, és valamiért soha többé nem akarok más lenni.

– Miért ne tudnád, hogyan kell kedvesnek lenni? – pillantott rá kétkedve Deara.

– Még nem szóltak neked Yakusa átkáról? Megátkozta a várost, mert a niaiak nem szeretik egymást, gonoszak. Azért állok téled pontosan másfél méterre, mert ha közelebb mennék, egy hozzám közel álló személy örökre elaludna. A maszk megvéd az érintkezéstől. Láthatatlanná tesz, így zsúfolt tömegben is védve vagyunk. Nem mintha errefelé valaki szívesen menne emberek közé, de Yakusa kegyes volt velünk, meghagyta ezt a lehetőséget.

– Ez szörnyű! Meg lehet törni ezt az átkot? – kérdezte Deara.

– Talán... – Nálím először érezte úgy, hogy változtatna a helyzeten. – Ha az emberek megtanulnak szeretni, megtörik az átok. Én sem tudom, mi a szeretet. Nekem még ez a kedvesség-dolog is irtó meglepő. Jó érzés, de fura – kacagott fel keserűen.

– Szerintem, akivel kedves vagy, azt szereted is. Én kedvellek téged, és gondolom, te is bírsz engem, ha már szóba álltál velem.

– Ilyen egyszerű? – csodálkozott Nálím.

– Mint a lélegzetvétel – jelentette ki Deara.

– De hisz szeretni egyszerűbb, mint gyűlölni! És jobb érzés.

Meg kell ezt mutatnunk az egész városnak – lelkesedett a fiú.

Így született meg az első barátság Niában. Nálím és Deara maszk nélkül, vidáman járt-kelt a városban. Ha Nia népe látja, milyen jó szeretni, nem fognak gyűlölködni többé. Először Nálím anyukája változott, meg. Sírni kezdett, amikor rájött, mennyire szereti a fiát, és ettől milyen boldog. Viszont fáj neki, hogy nem ölelheti meg, így ő is beállt a hadműveletbe. Egyre többen vágytak a szeretetre. Ezt kétféleképpen dolgozták fel. Voltak, akik mindent megadtak volna, hogy érezhessenek, ezért megtanultak szeretni. Ők boldogok voltak még akkor is, amikor a szeretet fájdalmat okozott nekik. Nem akarták a könnyű utat választani. Egyre többen jártak maszk nélkül, hogy láthassák egymást és mosolyoghassanak.

A féltősebb kisebbség viszont nem akart változtatni. Mérnyileteket eszeltek ki. Elvegyültek a tömegben, s ha láttak

egy szerető embert, közel lépve hozzá megszegték a távolságtartási szabályt. Tömegesen kezdtek álomba merülni az emberek.

Ezért aztán a szerető emberek nem vették le a maszkot, hogy megvédjék egymást. A láthatatlanság viszont fáj nekik. Miután megízlelték a barátságot, még nyomorúságosabb volt a magány.

Nálím és Deara szerencsésebb helyzetben voltak. Ők látták egymás szemét a maszk ellenére is, de ez nem volt elég nekik.

– Nálím, úgy fáj, hogy nem látlak többé – nyögte Deara.

– Én is szomorú vagyok – sütötte le a szemét Nálím. – A szemed gyönyörű, de nekem ez nem elég. Túl messze vagy! Nem látlak eléggé! Nem bírom tovább. Kérlek, vedd le a maszkot!

Nálím körülnézett, hogy egyedül vannak-e, majd lekapta a maszkját. Deara is levette a magáét.

– Gyönyörű vagy – sóhajtott elgyötörten Nálím.

Ekkor egy maszkpárti niai Dearához lépett, megérintette, és elszaladt. Nálím elterült a földön. Deara megszegte a távolságot, ezért a számára legfontosabb ember álomba merült. Sírva ölelte át az alvó Nálímot.

Aki csak látta őket, levette a maszkját, és büszkén vállalta fel együttérzését. Nekik köszönhetek minden jót az életükben. Ők hoztak új értelmet Nia egyhangú céltalanságába. Mindenki hálás volt bátorságukért. Az egész város sajnálta a két fiatal.

Ezt látva a gyáva maszkpártiak is észhez tértek. Megismerték az első érzést, a megbánást. És vágyani kezdtek a szeretetre is.

Yakusa a semmiből került elő:

– Végre! Érzem, hogy szerettek. Vegyétek le a maszkot, megtört az átok, nem kell félnetek – mosolygott, és karjába vette Nálímot. – Ébredj, kincsem! – szölongatta, s a fiú öntudatra ébredt.

– Köszönöm, Nálím! Amikor elhagytam Niát, izzott a levegő a gyűlölettel. Köszönöm nektek, hogy nagy szívetekkel betöltöttétek ezt a várost. Sajnálom, hogy ennyi szomorúságot okoztam. Remélem, meg tudsz nekem bocsátani, Deara.

– Mi köszönjük, Yakusa! – szölt Deara.

A végszóra a város összes lakója egymás nyakába borult. Deara Nálím vállába fúrta fejét és szorosán átölelte. Végre nem kellett bujdosni egymás elől.

Így lett Nia a világ legboldogabb városkája, ahol az emberek szeretetben élnek, míg meg nem halnak.

Jakab-Medvéssi Eszter

DANIEL HÖRA: Betolakodók

Azért olvastam el ezt a könyvet, mert a címe és a témája felkeltette az érdeklődésemet.

Benjamin, az árva tinédzser fiú, aki a nagynénje családjában nevelkedik, egy lepukkant németországi faluban él, ahol az emberek már alig érintkeznek egymással. Egy napon egy család érkezik oda, akik – a nagyvárosi életet hátrahagyva – belevetik magukat a közösség és a néphagyományok újjáélesztésébe. A falubeliek befogadják őket, mert különböző eseményeket szerveznek, segítenek a betegeknek és az öregeknek; egyedül Georg, a festő gyanakvását nem tudják elaltatni. Benjamin is összebarátkozik az új lakosokkal, akik bármikor szívesen fogadják, emiatt egy ideig észre sem veszi, hogyan próbálják beszervezni őt a náci mozgalomba. Ahogy egyre jobban elfajulnak a dolgok, a fiú ráébred, hogy kihasználták, érzi, hogy ez már elfogadhatatlan, így végül cselekvésre kényszerül.

Benjamin szülei autóbalesetben haltak meg (külsőjéről nem tudunk meg semmit, mivel ő meséli el a történetet, és erre nem tér ki). Amikor megérkeznek az új lakók, nagyon hamar összebarátkozik velük, mert úgy érzi, ők teljesen megértik, nem úgy, mint a nagynénje és az unokatestvérei. Kitarása és ügyessége miatt sokat tud segíteni az új családnak a berendezkedésben és a környék megismerésében. Napjai nagy részét a jövevényekkel tölti, akik azonban kihasználják, hogy hűséges és szeretne tartozni valahová. Az egy-két évvel idősebb ikerpár, Gunter és Konrad meggyőzi, hogy az elhagyatott reptéren régi löszereket gyűjtsenek, s habár Benjamin sajnálja az állatokat, ráveszik, tanuljon meg puskával lőni rájuk, és vegyen részt egy berlini tüntetésen, amelyről kiderül, hogy a náci mozgalom szervezi.

A főszereplő kapcsolata a 15 éves Freyával szintén sokat elmond róla: habár Benjamin nem vonzódik hozzá, nem mer ellenszegülni, amikor a lány úgy viselkedik, mintha járnának, mivel úgy érzi, mindannyian megsértődnének rá. Amikor régi barátja, Georg megpróbálja meggyőzni, hogy szakadjon el az új családtól, úgy dönt, inkább a festővel nem érintkezik többé. Benjamin igyekszik minden gyanakvását elaltatni, de egyre nehezebben sikerül, mert a *betolakodók* egyre vadabb akciókba fognak. Harcol benne a vágy, hogy kiálljon a barátai mellett, illetve a saját igazságérzete, ami szerint elfogadhatatlan, hogy például majdnem megölnek két lengyel turistát, az ikrek máglyára vetik a „fajidegen” könyveket, köztük Anne Frank naplóját, és Paulnak, aki le akarja állítani őket, égő bottal horogkeresztet rajzolnak a homlokára. Benjamin végül belátja, hogy vélt barátai életveszélyesek, de már csak segítséggel tud tőlük megszabadulni.

Az tetszett a könyvben, hogy a mai Németországban játszódik, valóságos, annak ellenére, hogy a témája nem túl könnyed, és kissé megnehezítette a megértést, hogy a politikai fogalmakhoz a szöveg nem ad magyarázatot.

Érdekes volt megismerni Benjamin gyakran ellentmondó gondolatait, érzéseit a *betolakodók*-kal és a náci csoportokkal szemben. Megdöbbentő volt, milyen könnyen lehet az embereket befolyásolni egy kis kedvességgel és odafigyeléssel – szerencsére Benjamin rájön, hogy le kell állítania a barátait akkor is, ha utána örökre elveszti őket.

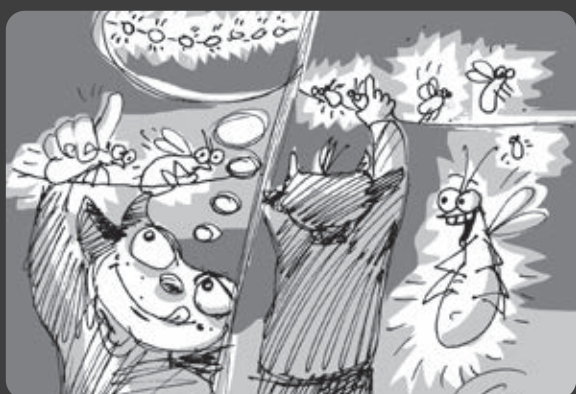
A könyv, hosszától függetlenül, eléggé bonyolult olvasmány a sok politikai kifejezés miatt, ugyanakkor izgalmas és tanulságos a történelemhez értő vagy az iránt érdeklődő olvasóknak. **(A szerző a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum 7. osztályos diákja)**

Ha izgalmas művet olvastatok vagy saját szépirodalmi alkotással kísérleteztetek, ti is bátran küldjétek el nekünk szövegeket! Szívesen válaszolunk, visszajelzünk, a legjobb munkákat közöljük is.

Bogárbalhé

Cimbi naplója

Szijasztok!

Most hogy az utolsó levelem első sorát gépelem, az 1ik szemem kacag, a másik nevet. Kacag mert azt jelenti, hogy nagyon közel a **vakácijo**, s nevet, mert vége a sulinak. Igaz, hogy nem volt rendes sulis, de ugyis jobb a **vakácijo**, ha onlány, mint a sulis, ha valódi. Vagy fordítva (*nyald a fagyit orditva!*).

Az elmúlt idők eseményei elég eseménytelenek voltak. Mindenki megkapta az **oltást**, tata kétfélét kapott, mert rossz nevet diktált be, s másodszer az elsőt kapta. Vagy fordítva (*edd a pizzád orditva!*). Apuci, na ő vagy 8 oltást is kapott, mert akar menni **Afrikába**, s oda kell malária, kolera, tífusz, sziszifusz s még egyebek ellen is. Gyalog megy, fél a repülőn. Direkt busz nincs, s nem akar csomagokkal átszállni. Uszni se tud, de Afrikába akar menni, mert megunta a telet. Hiába, hogy most már itthon is meleg van, ő csomagol már hetek óta. *Pakol, mint Bogdán az üres bótba!* (ez egy közmondás). Vett egy csomó képeslapot, hogy tudjon majd küldeni, mert olcsóbb ott a bélyeg, mint a telefon. Anyuci elköltözött pár napra, aztán vissza. Nem **Afrikába**, csak mamáékhoz. De ott nem tudott fogyókúrázni. Pedig most 3 fogyókúrát csinál, mert azokban pont annyit lehet enni, amennyi elég neki salátából s tökmagból. Vagy fordítva (*megint rossz vagy, Norbika!*).

Mamának sajnos a keze gipszben van (*ide siros emoji képe, de nincs a gépemen*). Érdekes, hogy én pont a **Gipsz könyvet** olvastam, naná, hogy **ebukkon**, s mamának inhüvelygyuladása lett. Szépen megkértem, hogy ossza be a házi feladatok írását, de mama mindig első akar lenni. A nővérem is szeret házit írni helyettem, de mama házija sokkal jobb, s elég csúful is ír szemüveg nélkül. Kábé mint én. Kicsit homájosra szoktam fényképezni, s úgy küldöm be, nem szokták észrevenni a tanárok. Azt hittem, én kell házit írjak, de kiderült, hogy mama balkézrel is tud. Most értettem meg, hogy a tanítónéni mért mondta mindig nekem, hogy **kétballásos**. Mert örököltam mamától. *Vagy fordítva*. Apuci a lábát örökölte tatától. Amikor focizik, mindig mongyák a haverjai, hogy **kétballásos**.

Más érdekesség nem történt. Egy kicsit várom, hogy apuci menjen **Afrikába**, mert akkor legalább leveszi a femilinket (rossz ember volt, aki esztét kitalálta!) a telefonomról, s annyit netezhetek, amennyit akarok. Addig még kell kapjak pár jó jegyet, szerencsére bukásveszélye nincs, **harmadik nekifutamodásra** úgy néz ki, ez az év is összejön. Az onlány is segített. És mama. S a **Vöröskereszt**. Ők az árvizkárosultakon s a tűzvészeseken. A lényeg a segiccség! Aki hamar segít, kéccer segít. *Vagy fordítva!*

Jo vakácijot nektek! Éjjen a csengő, éjjen a hosszú szünet, éjjen a vakácijo!

Csillag István rajzai

Cimbi képtára

KÓNYA ÉVA

„...Tisztul homályából az ég is tevéled...”
(Balassi Bálint)

Az égbolt magyar festők vásznain

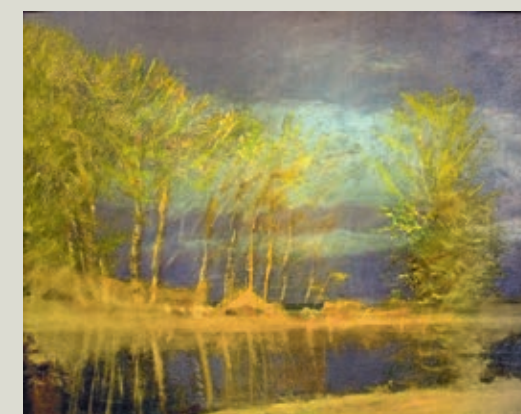
Id. Markó Károly: A puszta (1853)

Gyárfás Jenő: Tájkép (1900)

Szinyei Merse Pál: Pipacsos mező (1902)

Mednyánszky László: Áprilisi fények (Tavaszi vihar, 1910 után)

Iványi Grünwald Béla: Alkonyat a Balatonon (1930-as évek)

Egry József: Szivárvány (1940)

RENDELD MEG
MOST A
CIMBORÁT

Éves előfizetési díj:

30 lej (3,33 lej / lapszám)

Az előfizetési díjat két részletben is
kifizetheted.

A Cimborá ára nem előfizetőknek:

4 lej / lapszám.

- keresd az iskolai terjesztőnél
- érdeklődj a 0752 062 885-ös telefonszámon
- írd a cimboramail@gmail.com címre

www.cimbora.net